
Renkli MR

Rad.Dr. Nevit DİLMEN

<http://bit.ly/NevitRMR>
nevitedilmen@sonomed.com.tr

Bu sunumda neler göreceğiz?

Nedir?

- Görme fiziği ve görme fizyolojisi
- Bilim Tarihi

Nasıl?

- Renkli MR oluşturma
- Renkli MR'ı anlama ve yorumlama
- Örnekler

Kimler yarar görececek?

- Klinisyenler
- Radyologlar
- Bilişimciler
- Öğrenciler
- Hastalar

Doctor Club Awards - Yarışma Finalisti

Doktorclub
Awards
2018
Finalistleri
Tanıtımları

Yılın Yenilikçi Dahili Bilimler Doktoru Kategorisi Finalistleri

Doç. Dr. Uğur Canpolat

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Dr. Nevit Dilmen

Sonomed Tıbbi Görüntüleme Merkezi ve Labaratuvar

Prof. Dr. Mustafa Metin Donma

Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Özgür Kasapçopur

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Ali Ünal

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

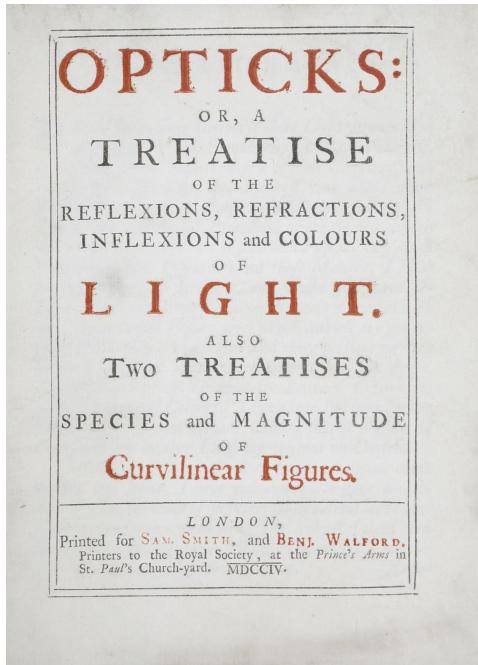
50 Bilim İnsanı
Tarafından Oluşan
Jüri Oylaması
Sonucu.

Doktor Club Awards 2018 Kazanan

17000 Hekim Oylaması Sonucu

Isaac Newton, Opticks, 1704

Thomas Young, 1773-1829

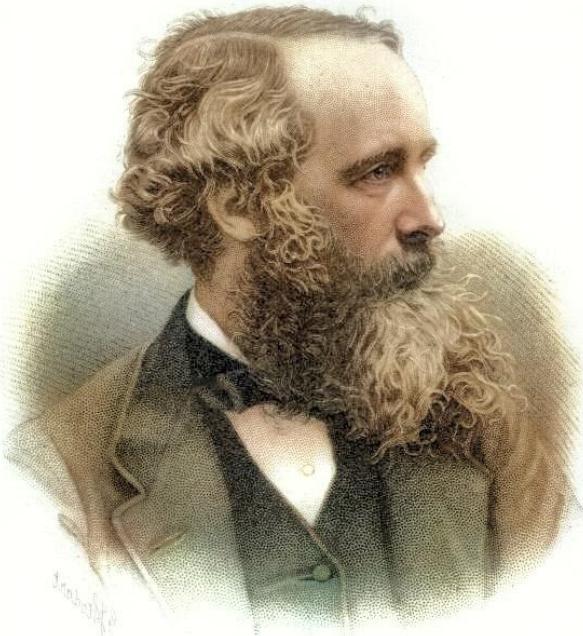
İngiliz hekim ve Fizikçi

Young bir sürü renk görmemiz için
sonsuz algılayıcı gereklidğini, sadece
üç adet, kırmızı, yeşil ve morun
yeteceğini öne sürdürdü.

Bu, ilk trikromatik renk teorisidir.

James Clerk Maxwell, 1831-1879

İskoç fizikçi.

- 1855, Işığın elektromanyetik dalga olduğunu öne sürdü.
- 1865, Elektrik ve manyetizmayı birleştiren formülleri yazdı.

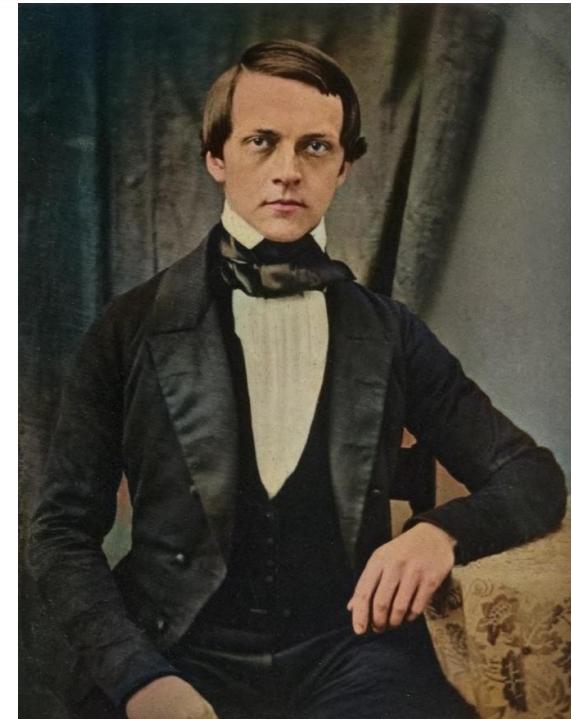
Edinburgh Üniversitesi

Hermann von Helmholtz, 1821-1894

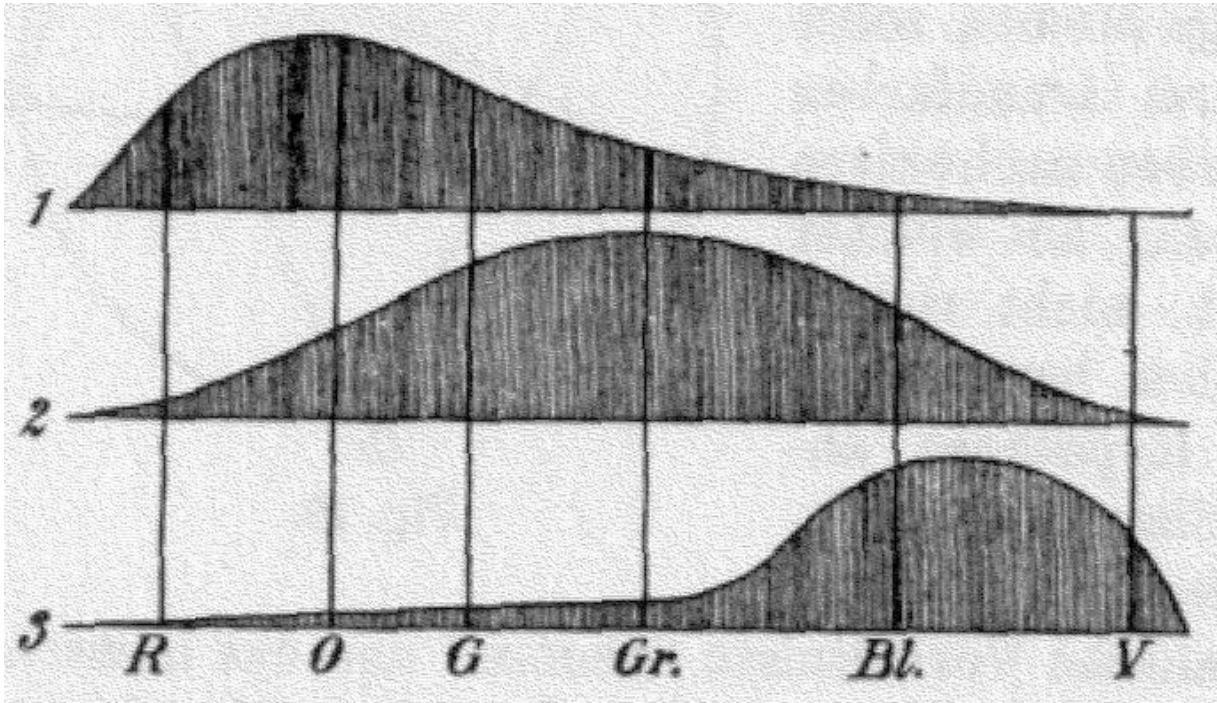
Alman fizyolog ve fizikçi

1802'de Young tarafından yayınlanan
görme teorisini geliştirdi.

Üç dalga boyunun görme için yeterli
olduğunu kanıtladı.

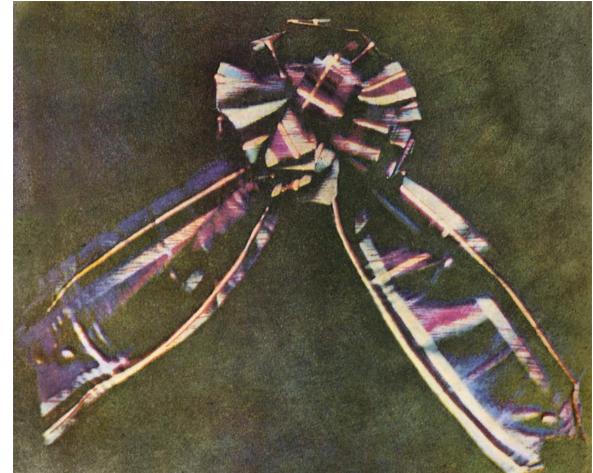
Young–Helmholtz Kuramı

1850'de Helmholtz üç dalga boyu teorisini Young'ın üç reseptör teorisi ile birleştirdi:

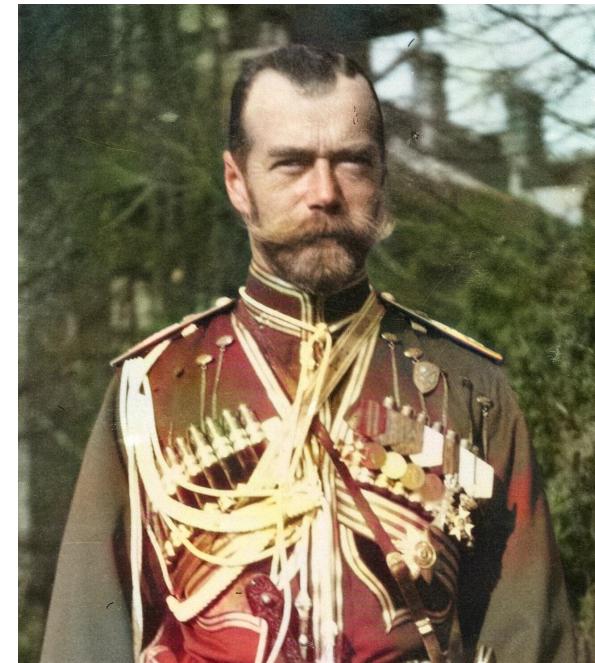
Tartan Kurdele, Maxwell, 1861

- Tartan Kurdele, Maxwell tarafından 1861'de çekilmiş.
- İlk dayanıklı renkli fotoğraf.
- 1855'te önerdiği üç renkli yöntemin ilk çalışması
- kırmızı, yeşil ve mavi-mor, 3 filtre ile çekildi.
- Maxwell'in üç renkli yaklaşımı renkli görüntülerin temelini oluşturur.

Rusya Çarı, II. Nikolay (1868-1918)

Rus İmparatorluğu'nun son imparatoru ve Romanov Hanedanının hüküm süren son üyesidir.

A large, handwritten signature in black ink, appearing to read "Nikolaus II", is written over a horizontal line.

Rusya'da saat dilimleri (+2 +12)

Çar 10 saat
dilimi
genişliğinde
geniş bir
coğrafayı
gezmek ve
görmek ister.

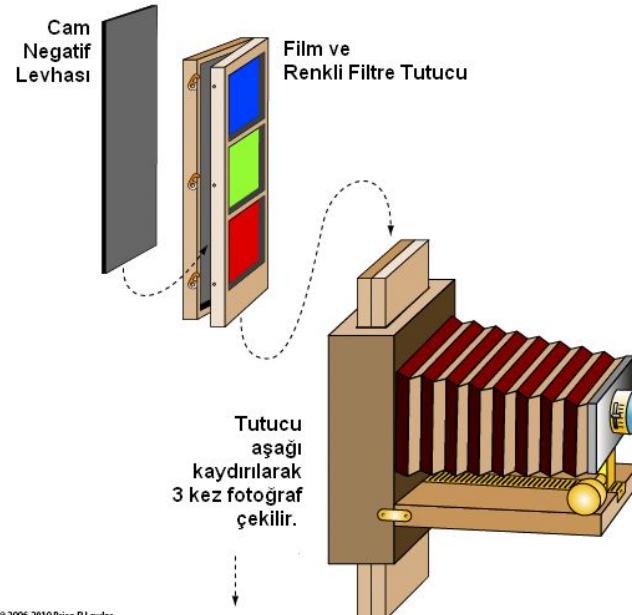
Sergei Mikhailovich Prokudin-Gorskiy, (1863-1944)

- Kimyager ve fotoğrafçı.
- Çar II. Nikola tarafından verilen karanlık odalı bir otomobil ile, İmparatorluğun her yerine özel izinle ulaşarak Rusya İmparatorluğu'nu 1909'dan 1915'e kadar görüntüledi.
- Gorskiy Rusya'yı 1918 yılında terk etti.
- Paris'te 1944 yılında öldü.
- Rusya'nın devrim öncesine ait cam negatifler 1948 yılında ABD Kongre Kütüphanesi tarafından ailesinden satın alındı.

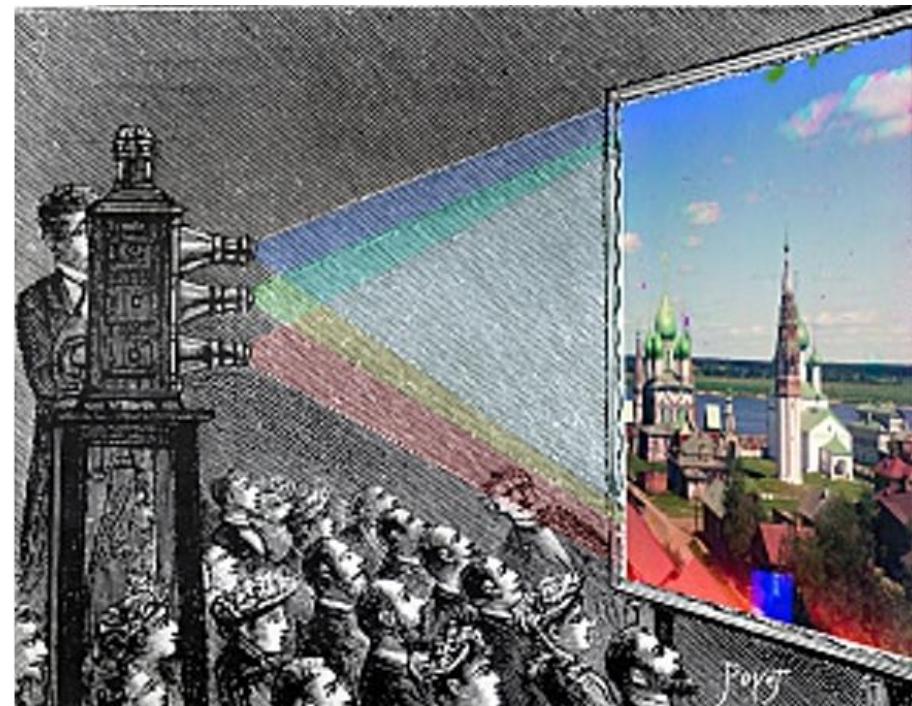

Gorski'nin Fotoğraf Makinesi ve Projektörü

Sergey Prokudin-Gorskii'nin Fotoğraf Makinesi

© 2006-2010 Brian P Lawler

Emir Bukharskii (Buhara Emiri), Gorski, 1910

Mavi, **Yeşil** ve **Kırmızı** filtre ile çekilmiş üç siyah beyaz fotoğraf.

Üç görseli zihinde birleştirmek beyin için zor bir görev. Halbuki göz bunu bizim için otomatik yapabilir.

Buhara Emiri, 1910

- **Mavi**
- **Yeşil**
- **Kırmızı**

Üç görüntü
photoshop
aracılığı ile
birleştirikten sonra
daha kolay
algılanıyor.

Gunnar Svaetichin (1915–1981)

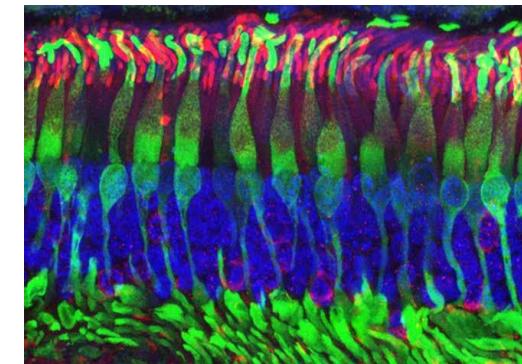
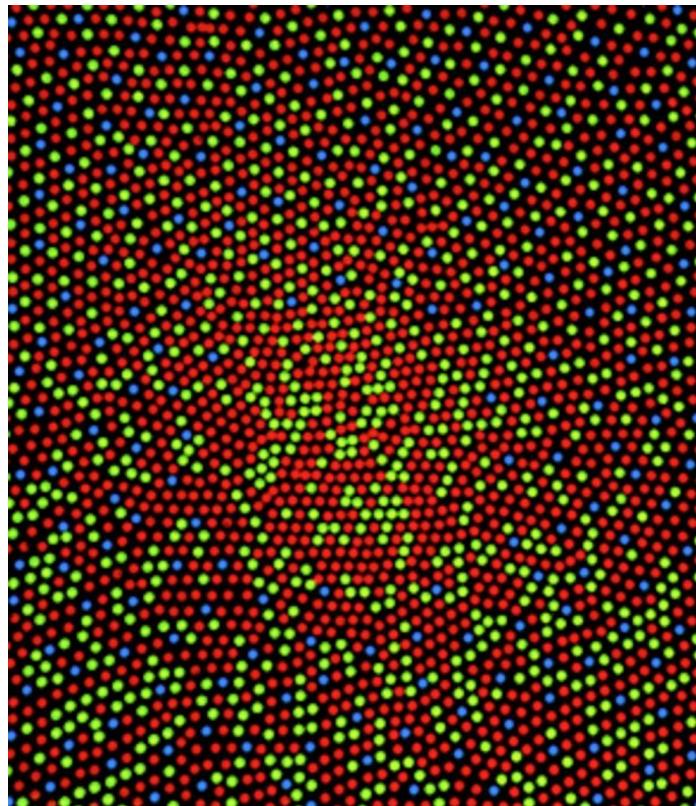
Trikromatik teori için fizyolojik kanıtlar Svaetichin tarafından sağlandı.

1956'da balık retinasının dış katmanlarını inceleyerek, elektroretinogramların üç farklı dalga boyu grubuna karşı duyarlılık gösterdiğini kanıtladı.

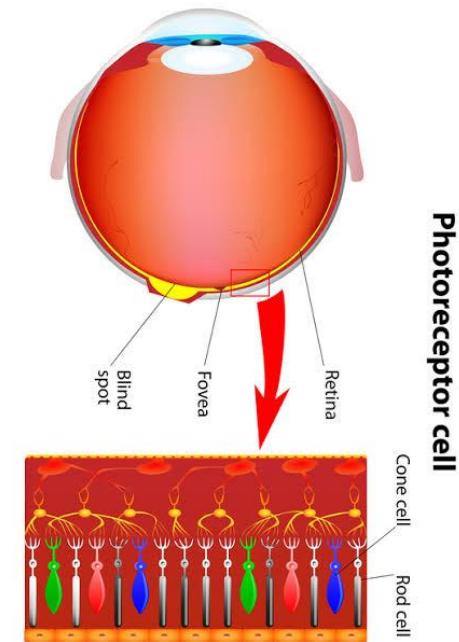
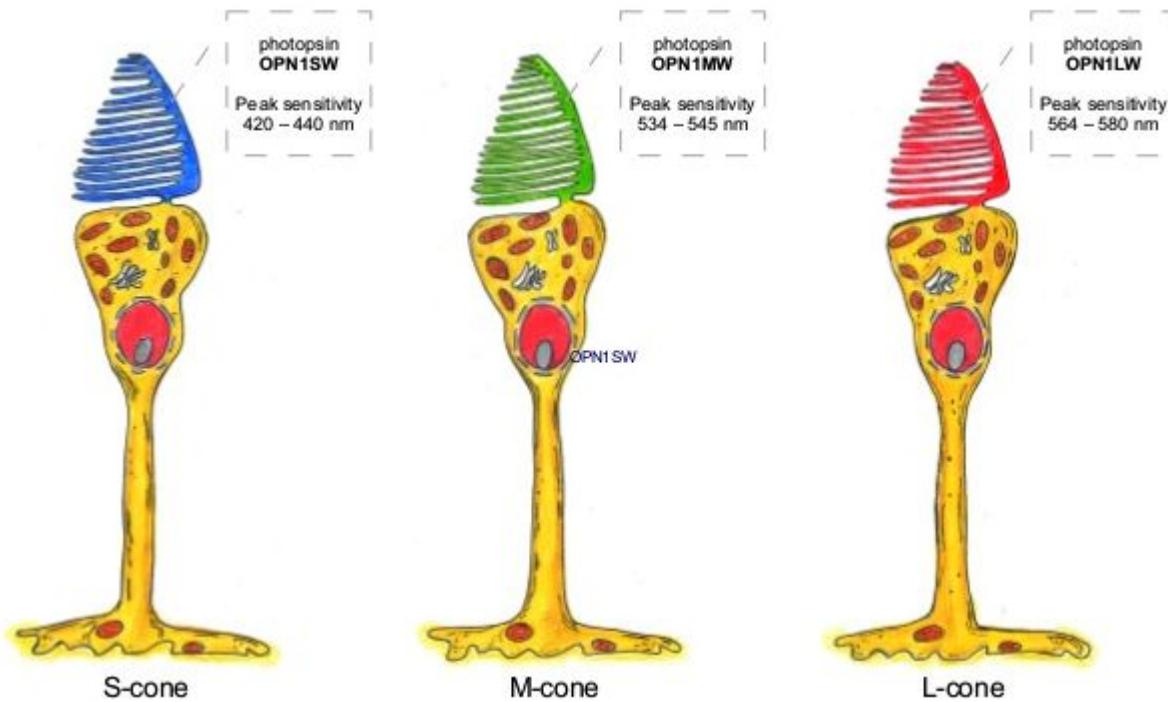
Üç farklı dalga boyu aralığına duyarlı hücrelerin varlığı, Svaetichin tarafından gösterilmiştir.

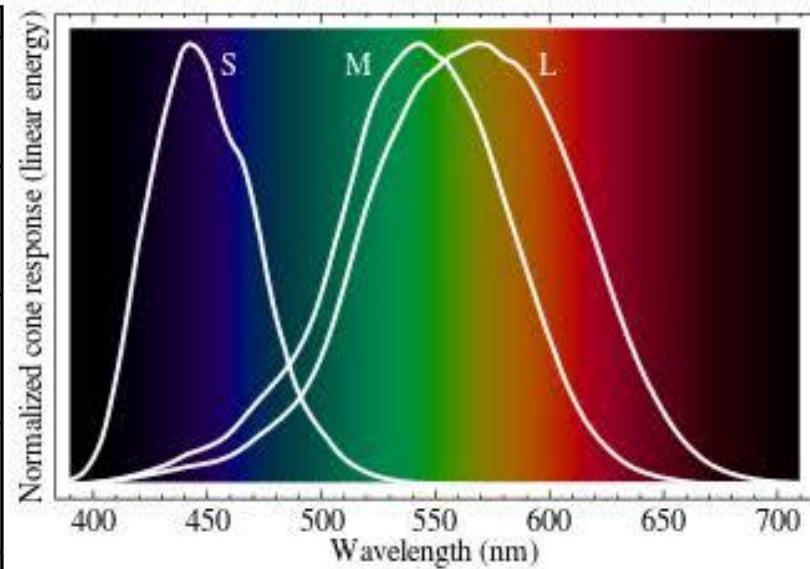
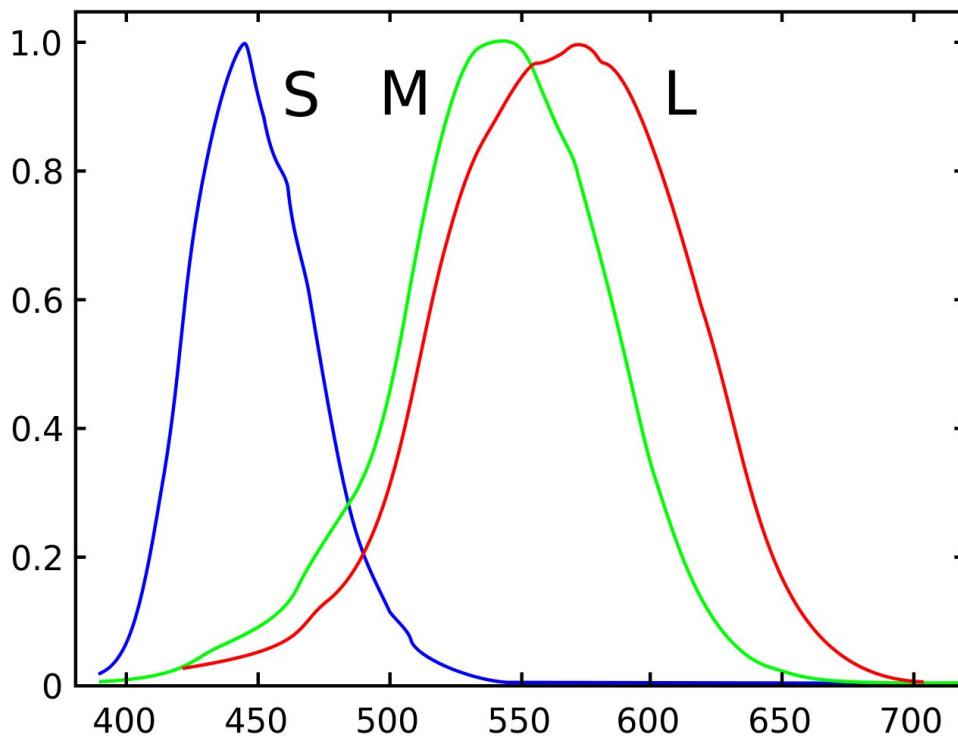
Retinadaki koniler

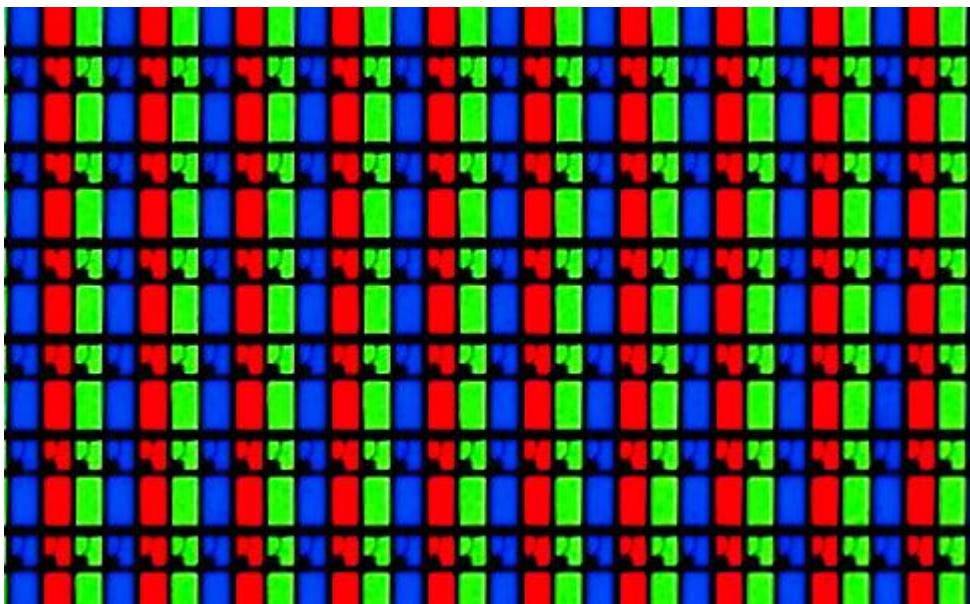
Göz dibi Renk Reseptörleri KYM Koniler

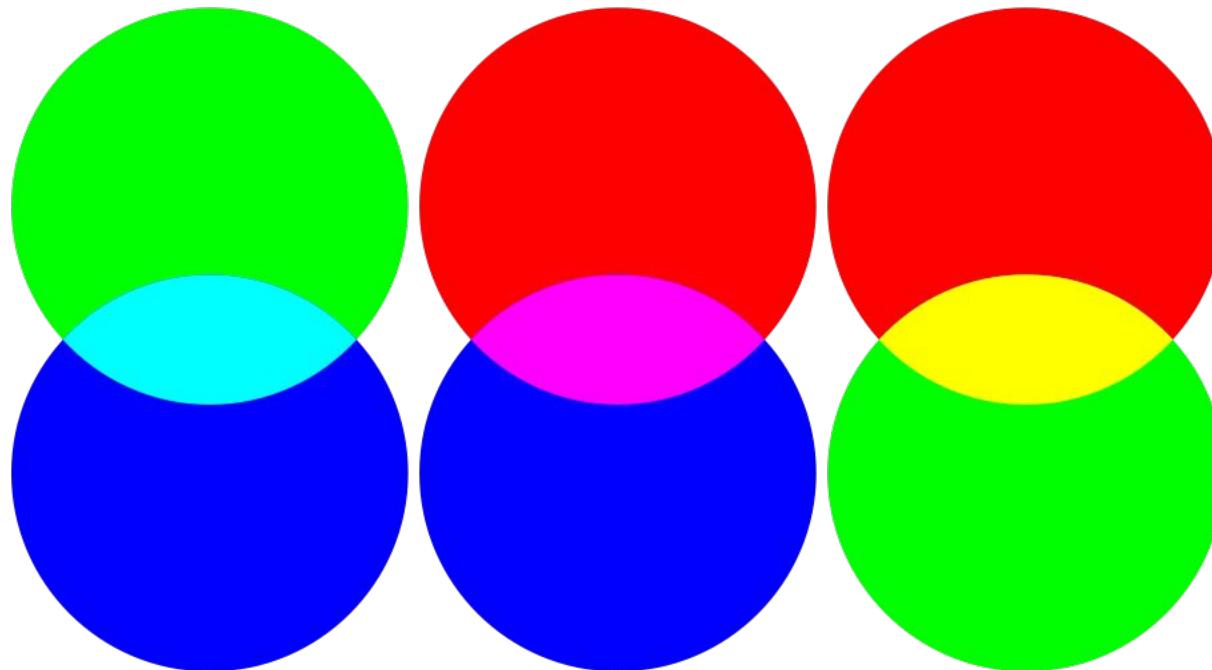
LMS: (Long, Medium, Short)

Ekrandaki KYM Pikseller

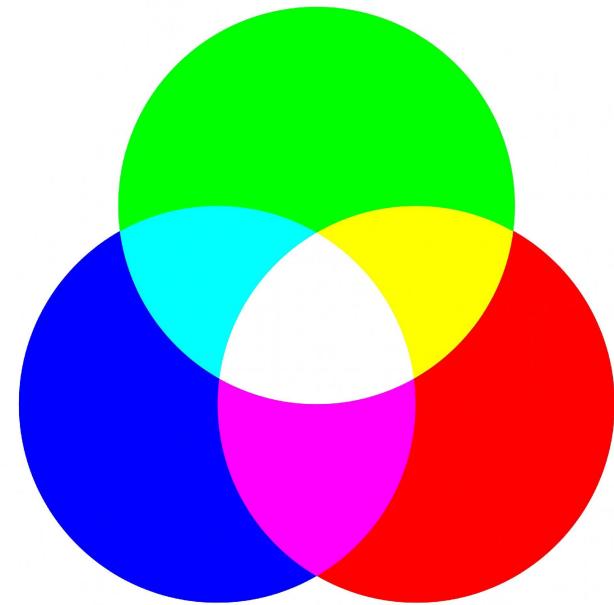
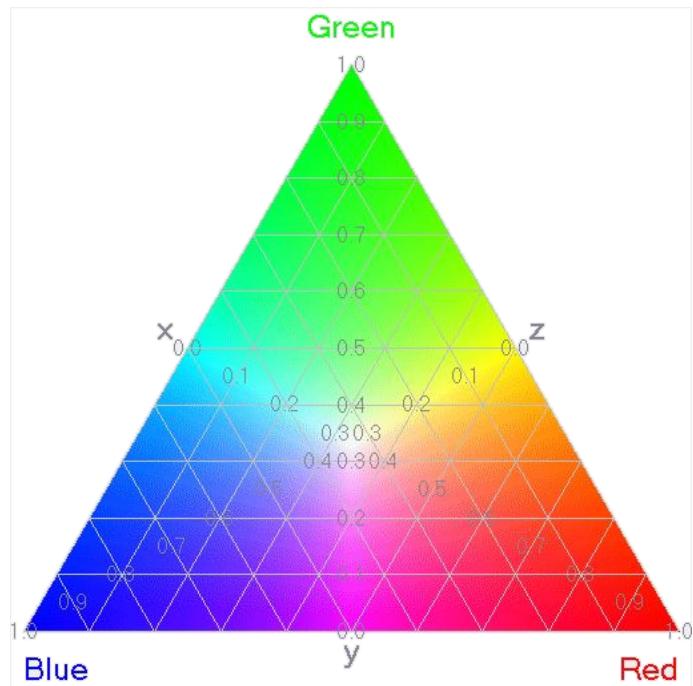
Y + M = Turkuaz, K + M = Mor, K + Y = Sarı

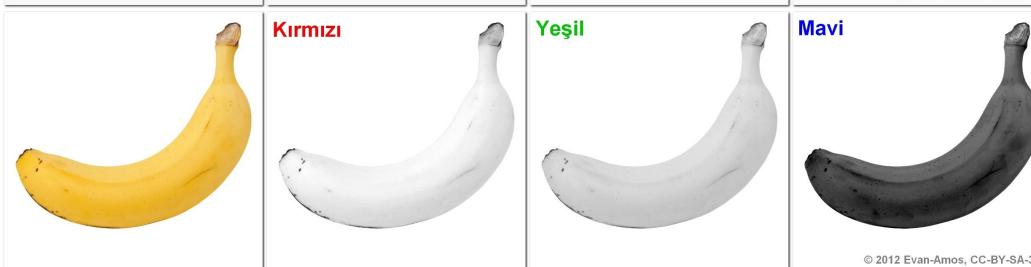
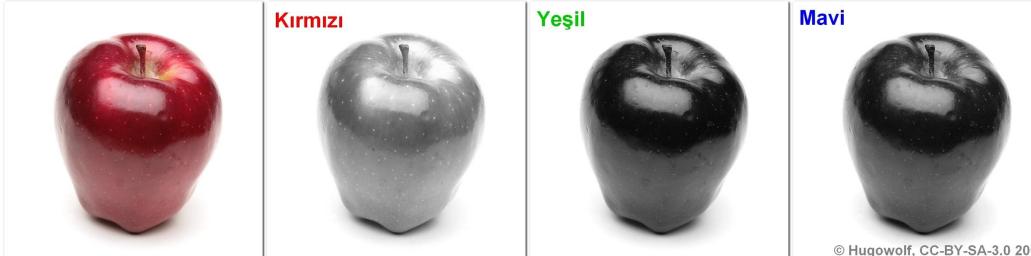
**Eklemeli renk
kombinasyonu
ışık için
geçerlidir.**

**Boyalar için
çıkarmalı
kombinasyonlar
geçerlidir.**

Maxwell Üçgeni

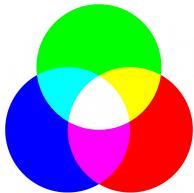

Kırmızı, Yeşil, Mavi

Renkli MR

Trikromatik Renkli MR,
üç siyah beyaz görüntüyü
tek renkli görüntüde
birleştirerek oluşuyor.

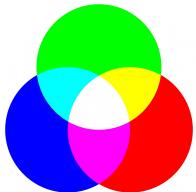

Renkli MR

T1 > Kırmızı

T2 > Yeşil

Yağ Baskılı T2 > Mavi

T1 Ağırlıklı Görüntü

T1 Ağırlıklı görüntüde:

Yağlar açık renk

Sular koyu renk

izlenmektedir.

T2 Ağırlıklı Görüntü

T2 Ağırlıklı görüntüde:

Yağlar açık renk

Sular açık renk

izlenmektedir.

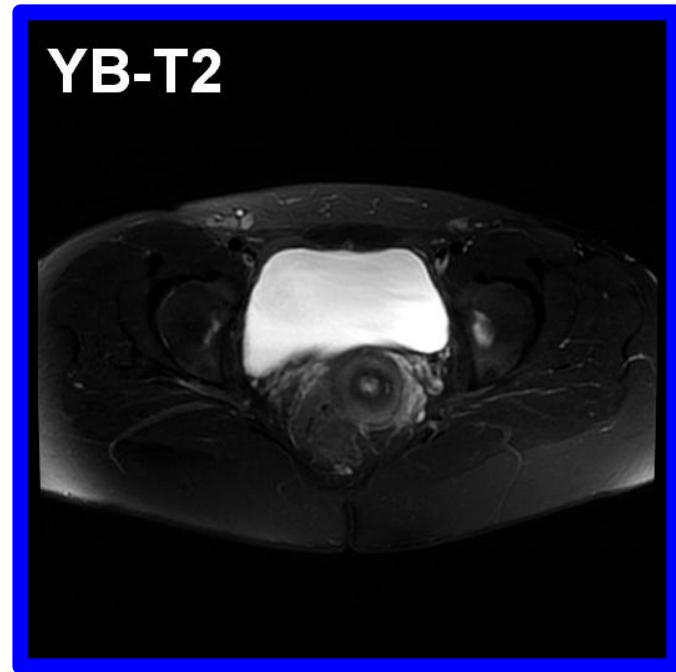
Yağ baskılı T2 - STIR

Yağ baskılı T2 görüntüde:

Yağlar koyu renk

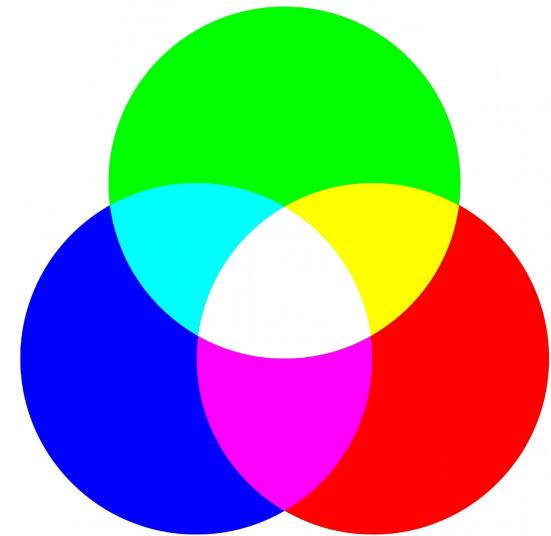
Sular açık renk

izlenmektedir.

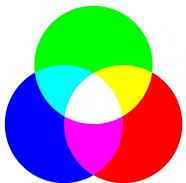
Renkli MR

	Sular	Yağlar
T1 Ağırlıklı	Koyu	Açık
T2 Ağırlıklı	Açık	Açık
Yağ baskılı T2	Açık	Koyu
Sonuç:	Turkuaz	Sarı

Renkli MR

	Myoglobin	Deoksihemoglobin	Oksihemoglobin
T1 Ağırlıklı	Gri	Açık	Açık
T2 Ağırlıklı	Koyu	Koyu	Açık
Yağ Baskılı T2	Koyu	Koyu	Açık
Sonuç:	Koyu Kırmızı	Kırmızı	Grimsi

Renkli MR İddiası (Hipotez):

T1, T2 ve YB-T2

Üç görüntünün içerdiği bilgiyi

Tek görüntüde sunar.

Renk, Algı ve iletişimini kolaylaştırır.

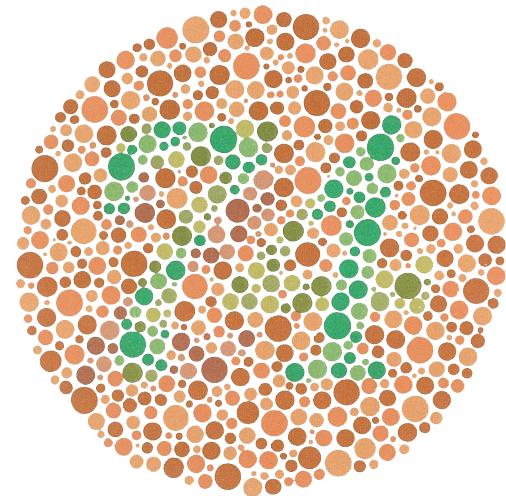
Süreçleri Hızlandırır.

Renkli MR'ın İddia etmediği:

**Difüzyon ve Kontrastlı inceleme gibi,
T1,T2,YB-T2 dışındaki sekansların
bilgilerini içerdığını iddia etmez.**

Renkli MR'ın dezavantajı ne olabilir

Renk körlüğü bulunan hekimler
açısından bir sıkıntı olasılığı olsa bile
onlar hala siyah beyaz görüntülere
bakma şansına sahiptirler.

Ekran ve projeksiyon testin
sonucunu etkileyebilir.

Osirix Color MRI Plugin

<https://support.apple.com/downloads>

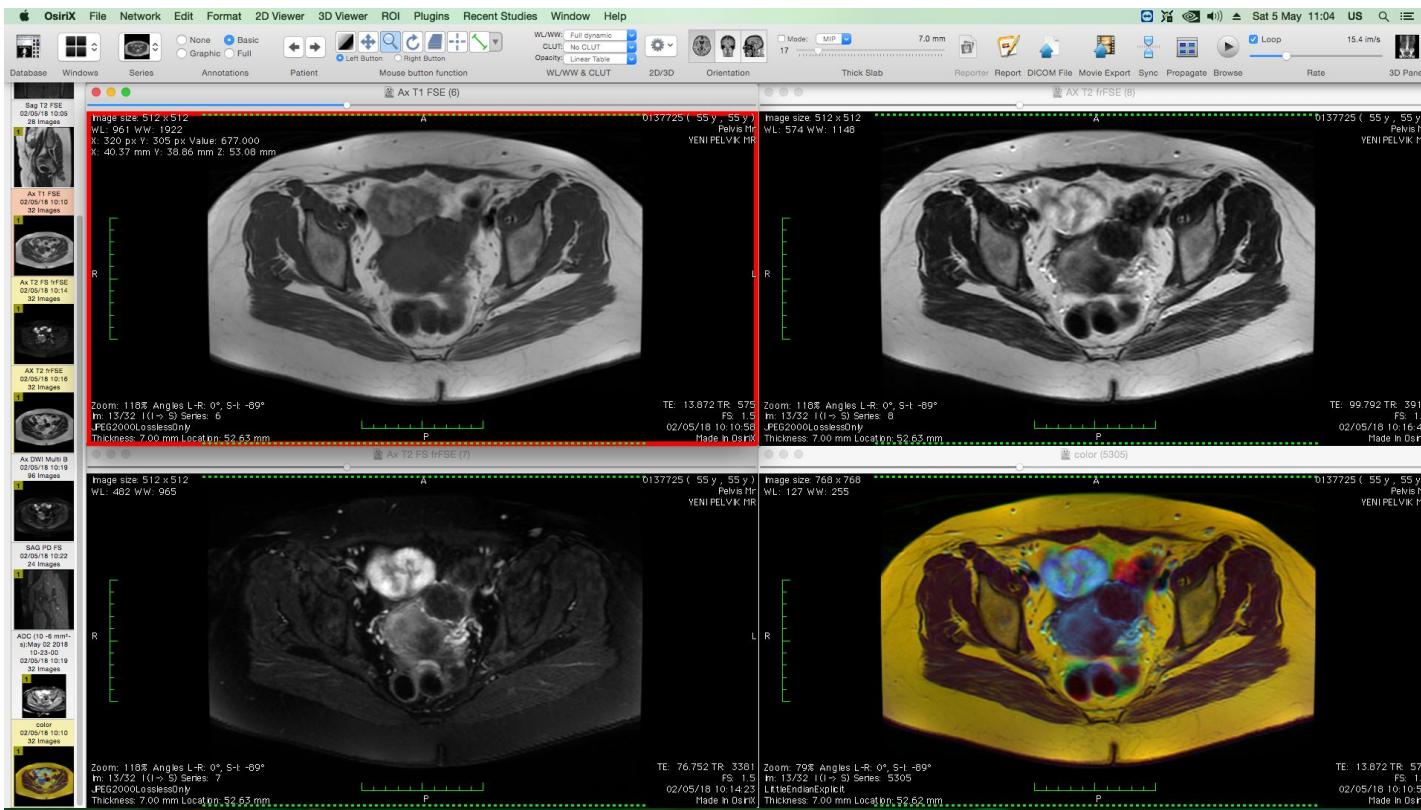
<https://www.osirix-viewer.com/>
<https://horosproject.org/>

<http://bit.ly/OsirixColorMRI>

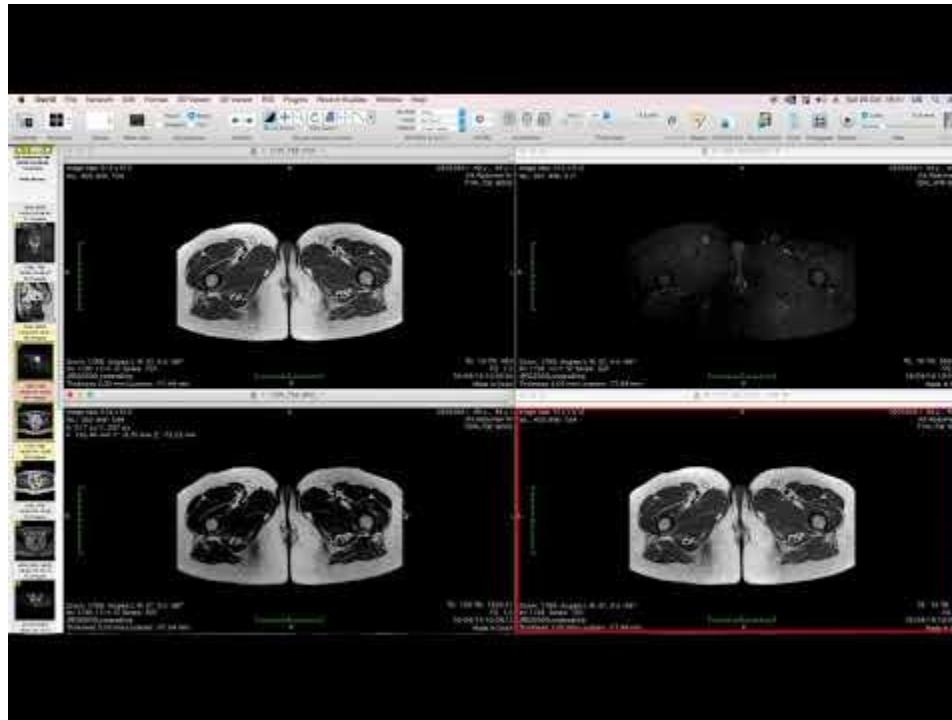
Osirix Color MRI Plugin

Yeni MR cihazı almayı gerektirmez
Birleştirme işlemini iş istasyonu içinde,
yazılımsal olarak yapmaktadır.

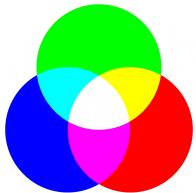
Osirix iş istasyonu ekranı

Osirix Color MRI Ekranı

Örnek Renkli MR Görüntüleri

Lomber 1

Lomber 1

Lomber 2

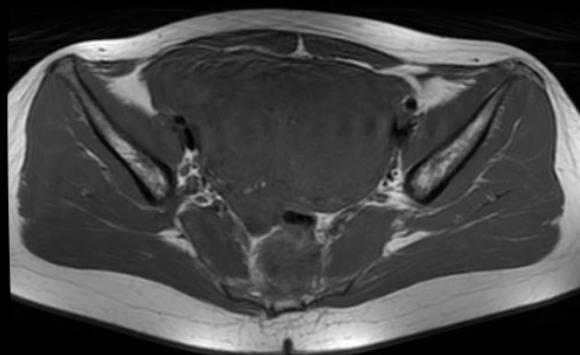

Lomber 2

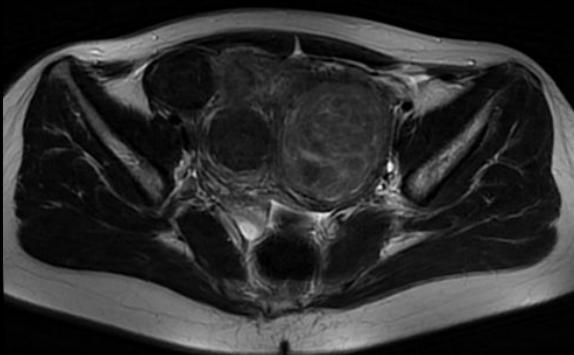

Uterin myomlar

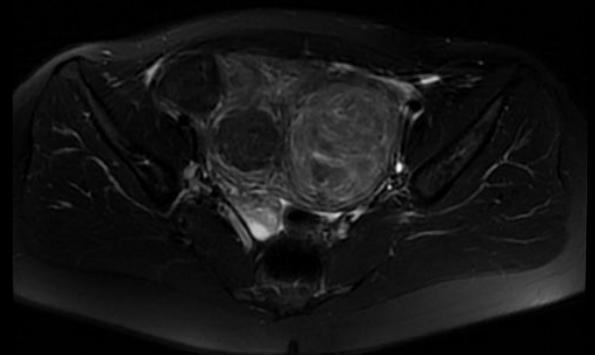
T1

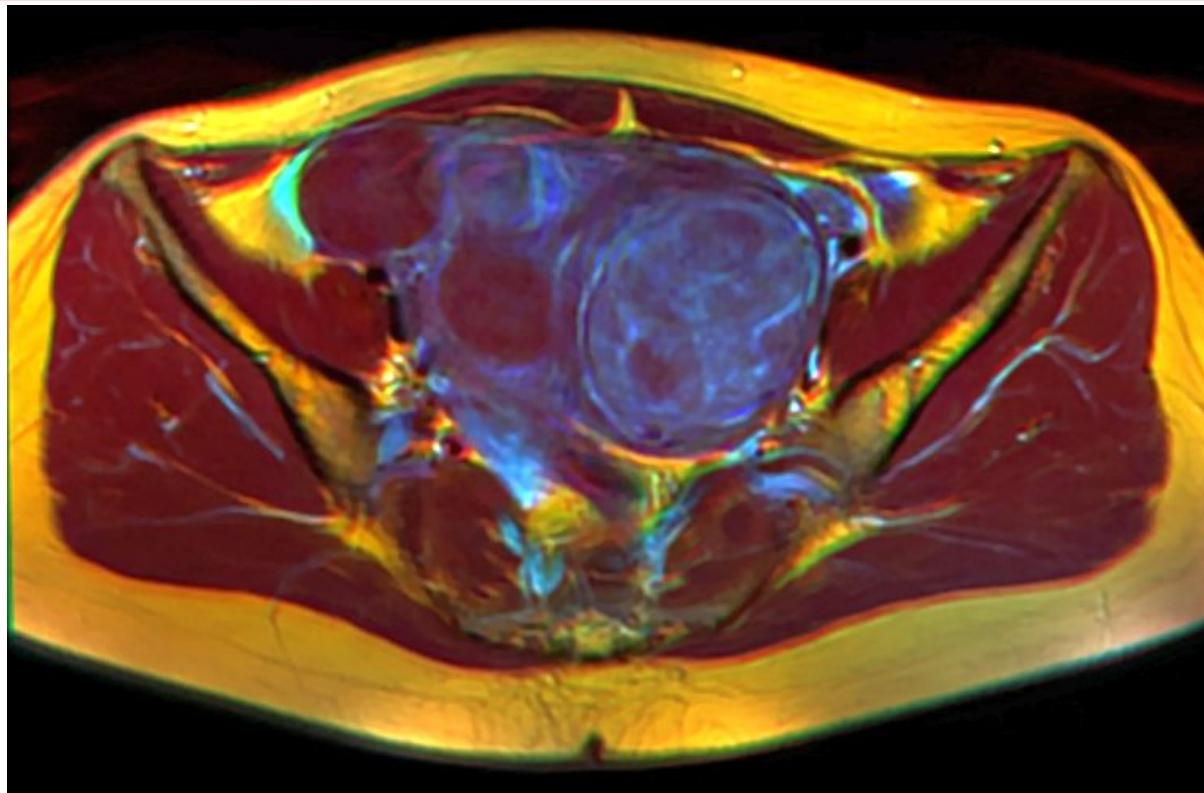
T2

YB

Uterin myomlar

Endometrioma

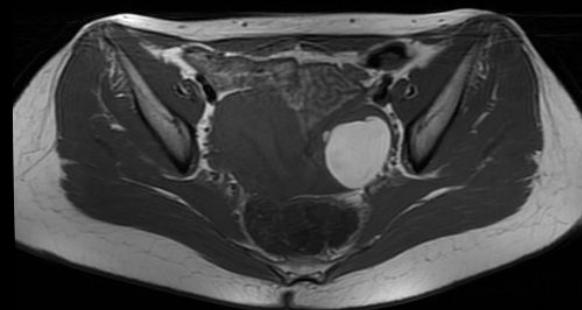

Endometrioma

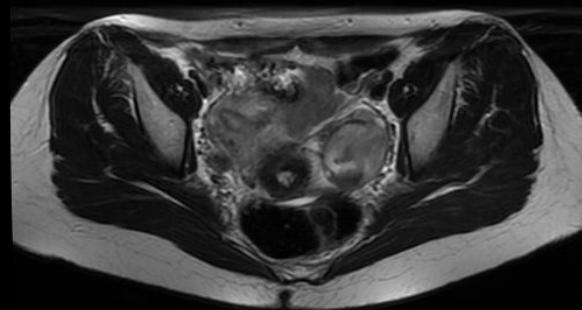

Endometrioma 2

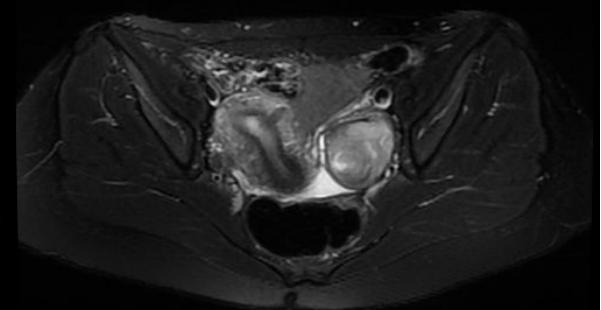
T1

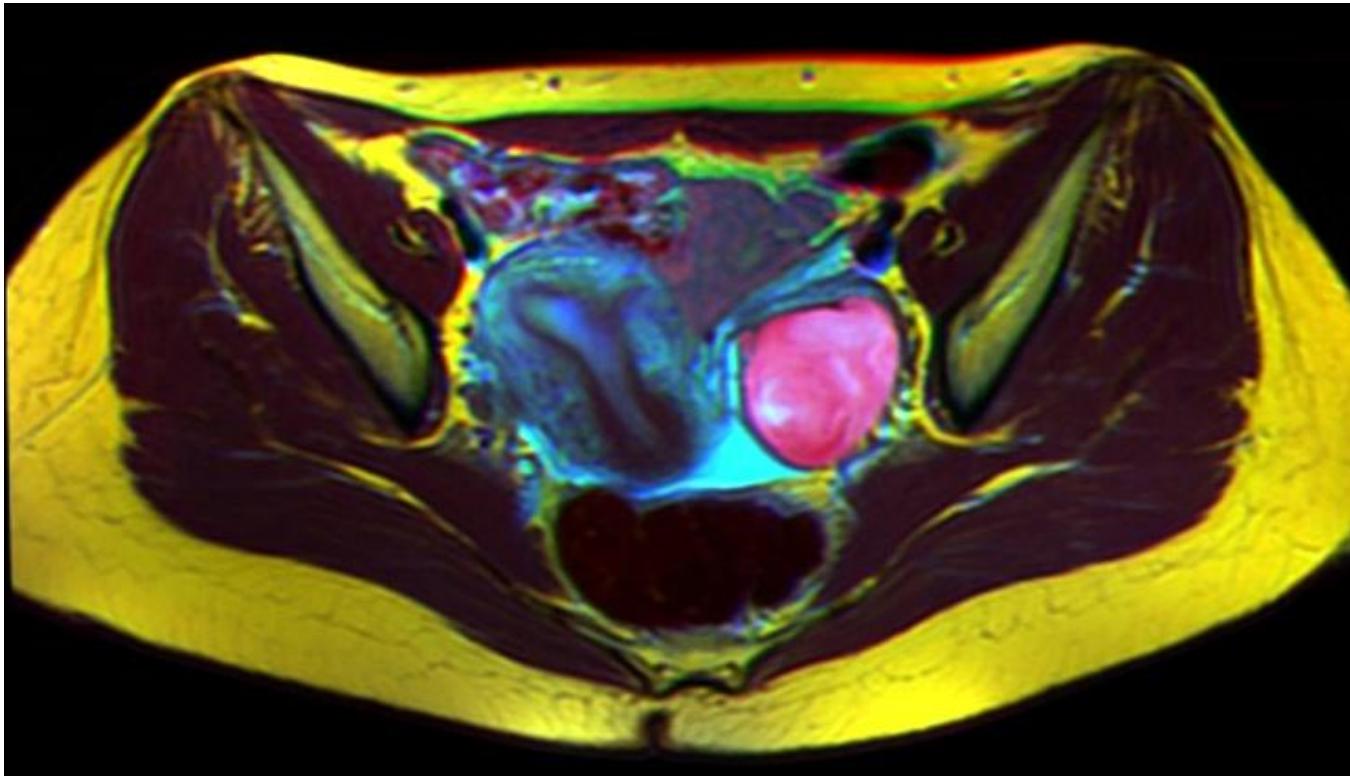
T2

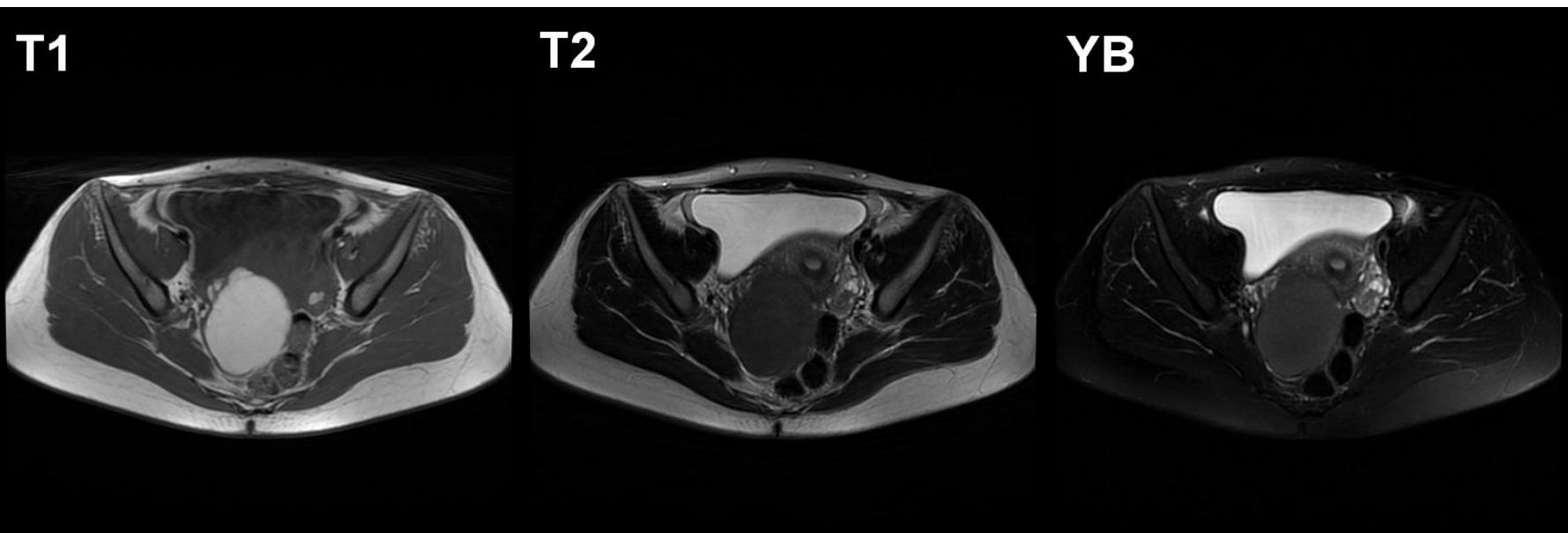
YB

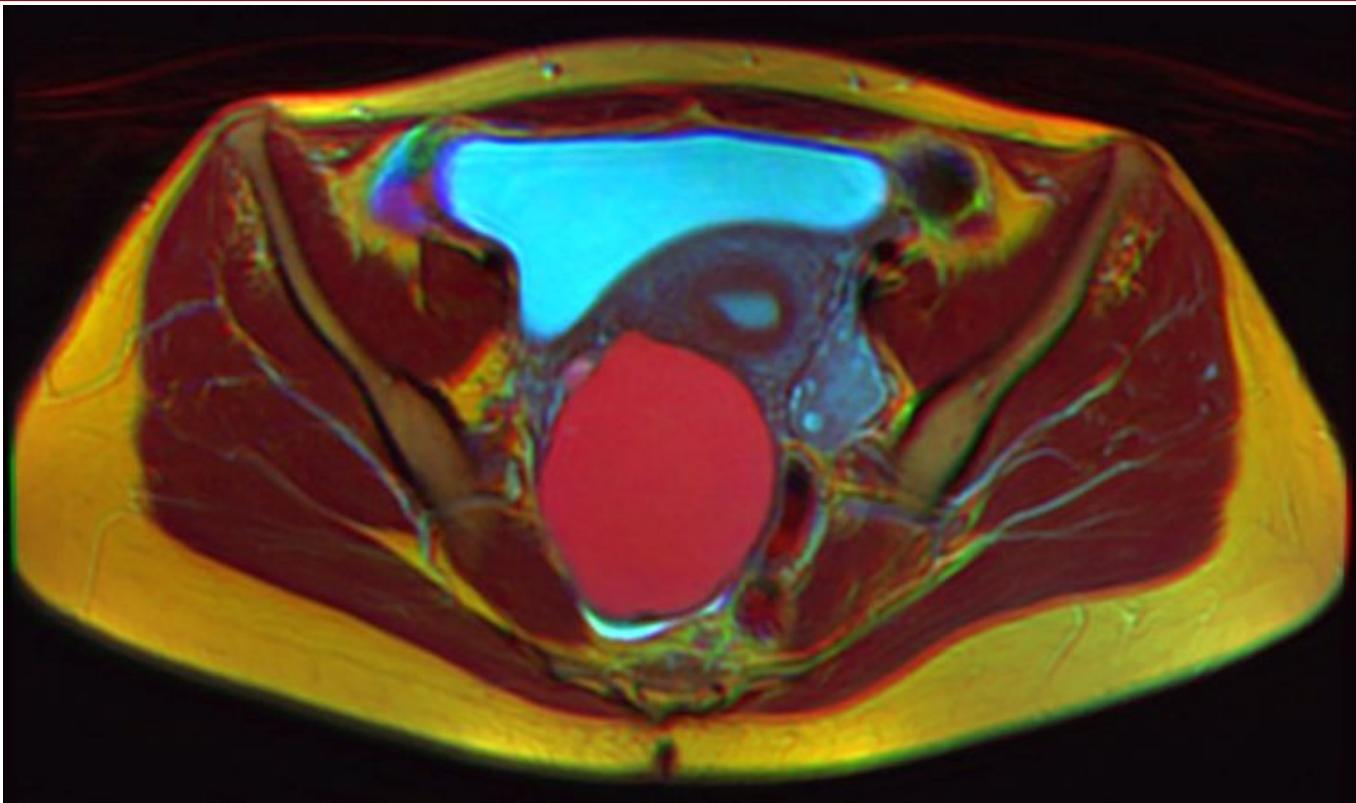
Endometrioma 2

Endometrioma 3

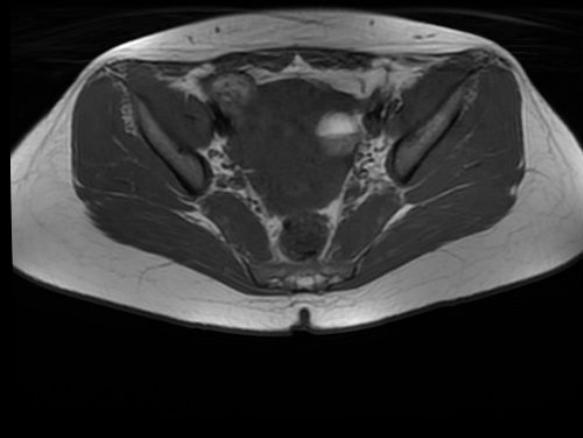

Endometrioma 3

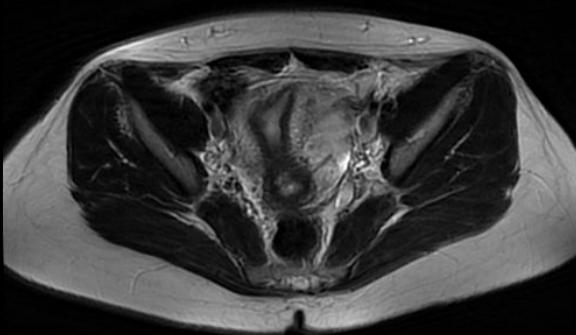

Dermoid 1

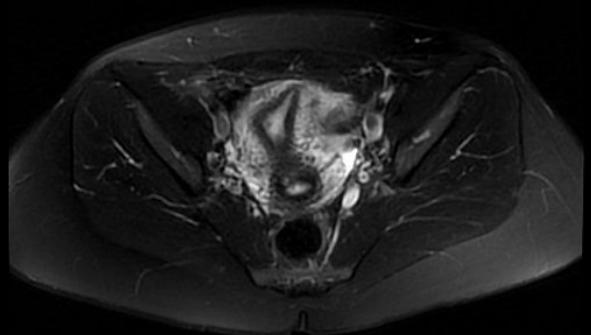
T1

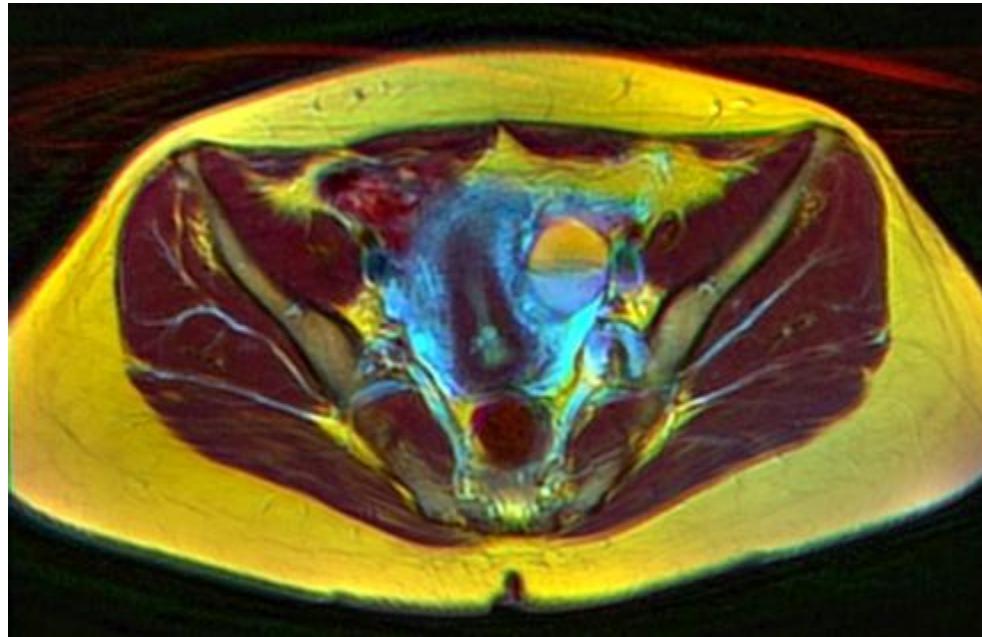
T2

YB

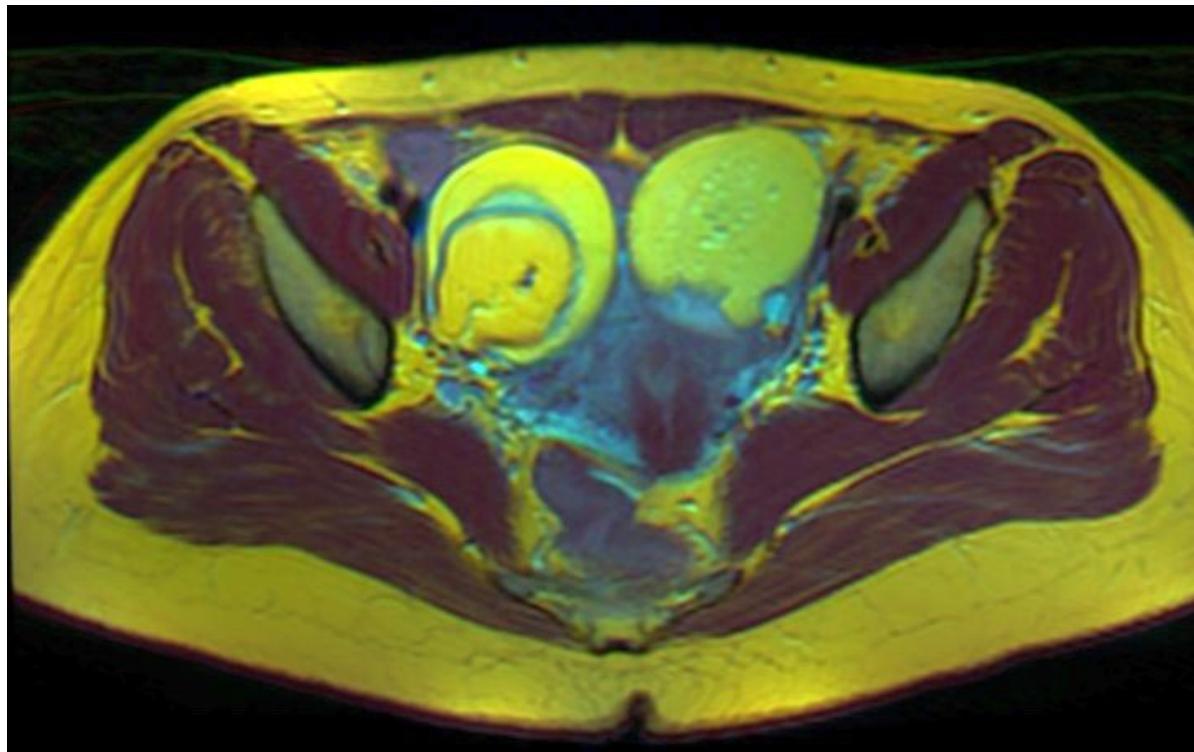
Dermoid 1

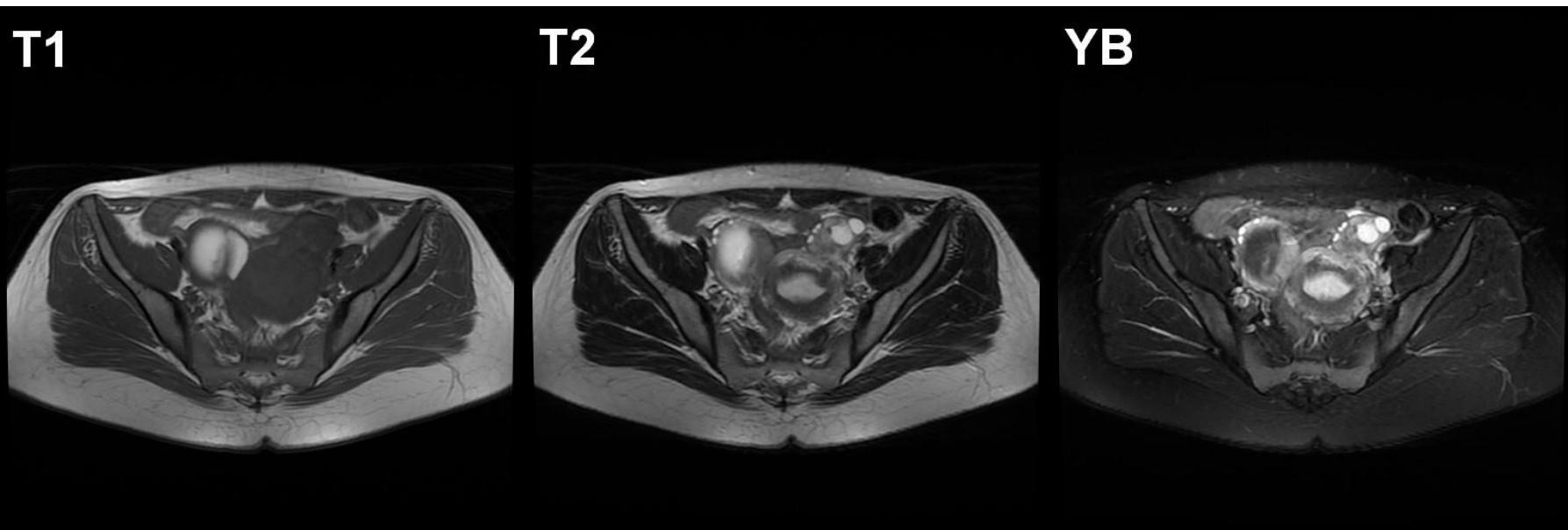
Dermoid 2a

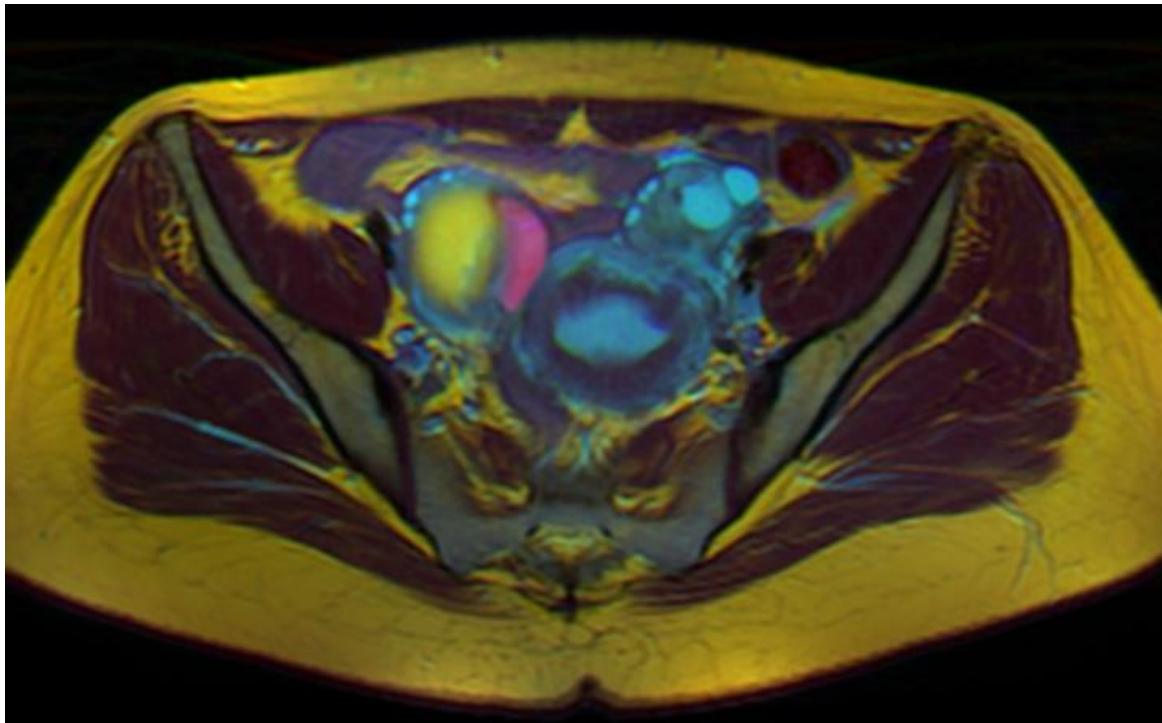
Dermoid 2a

Dermoid 2b

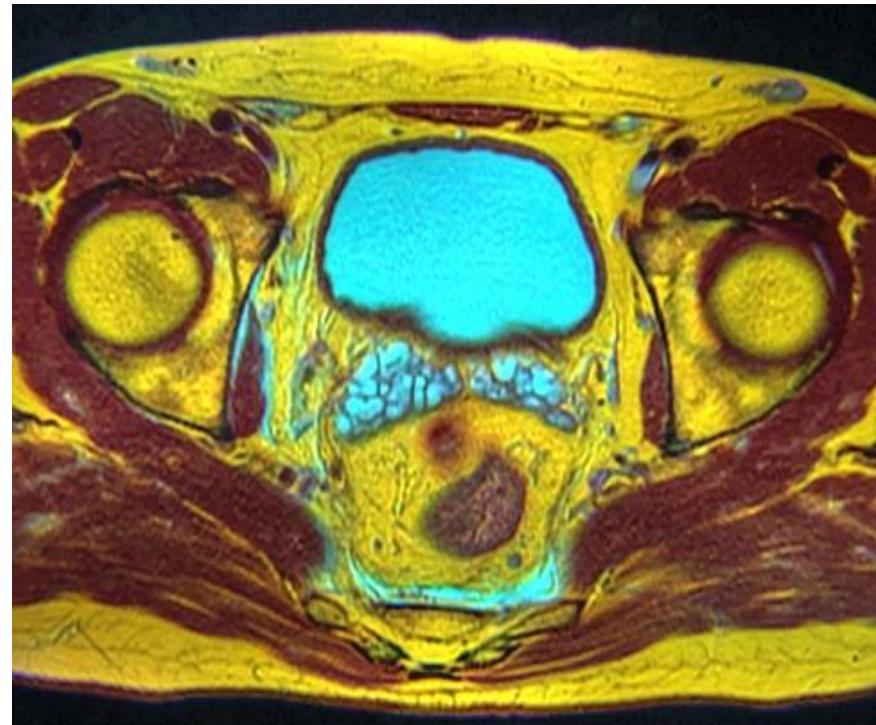
Dermoid 2b

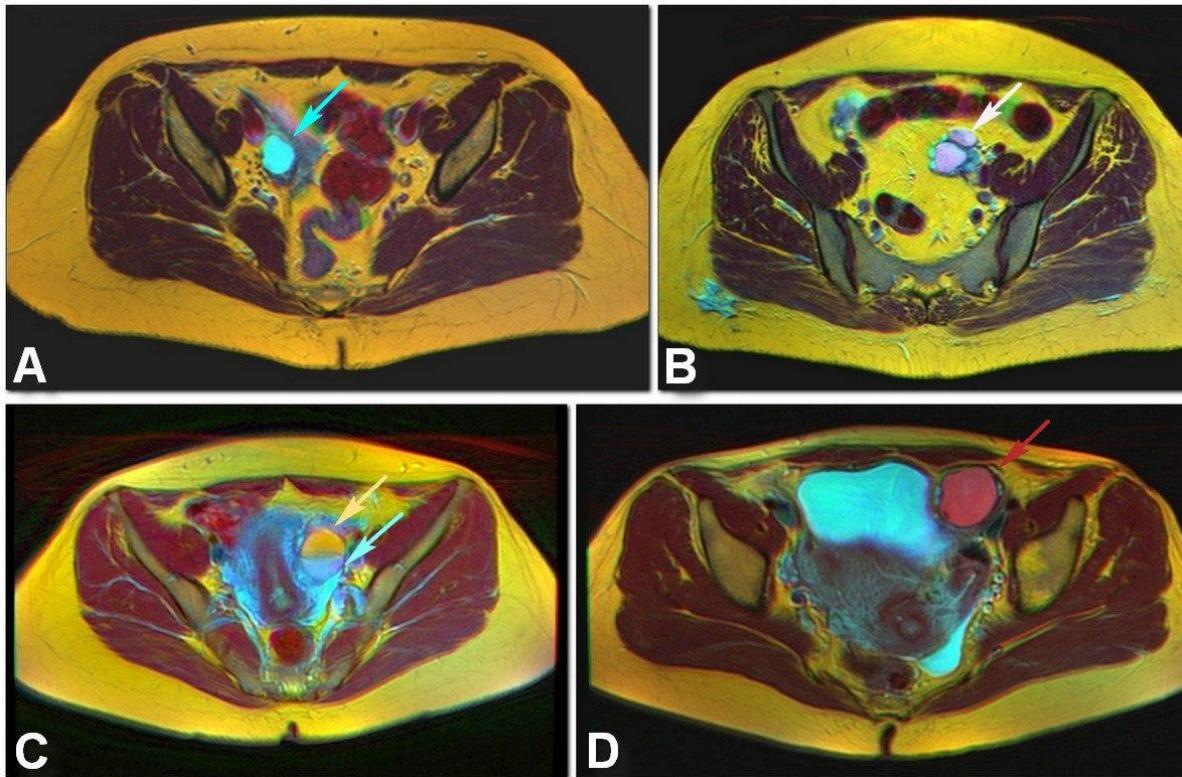
Seminal veziküller

Seminal veziküller

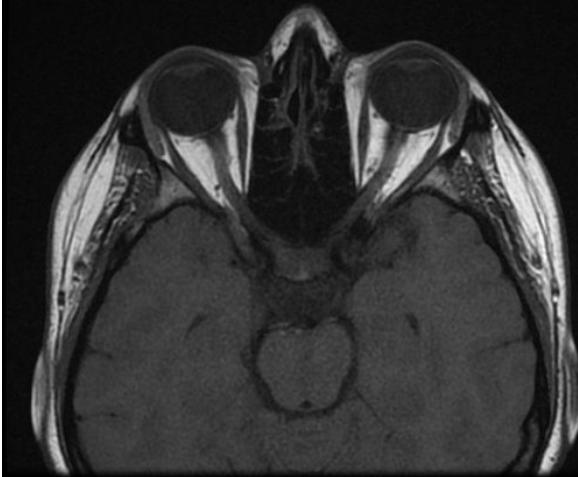

Ayırıcı tanı

Orbita

T1

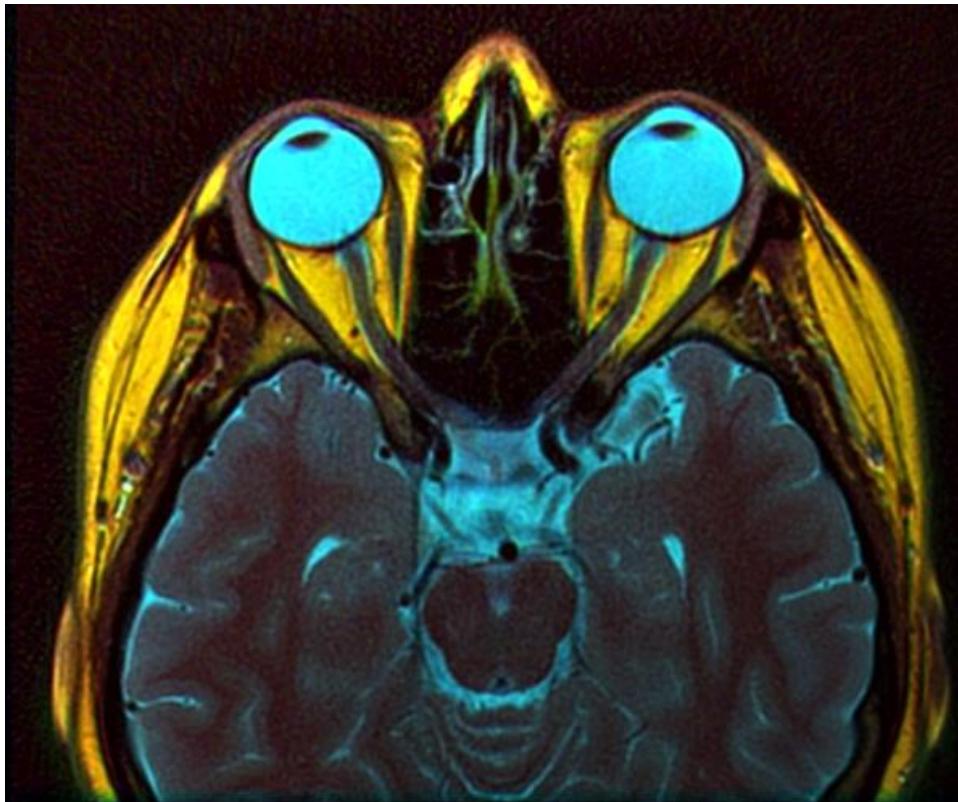
T2

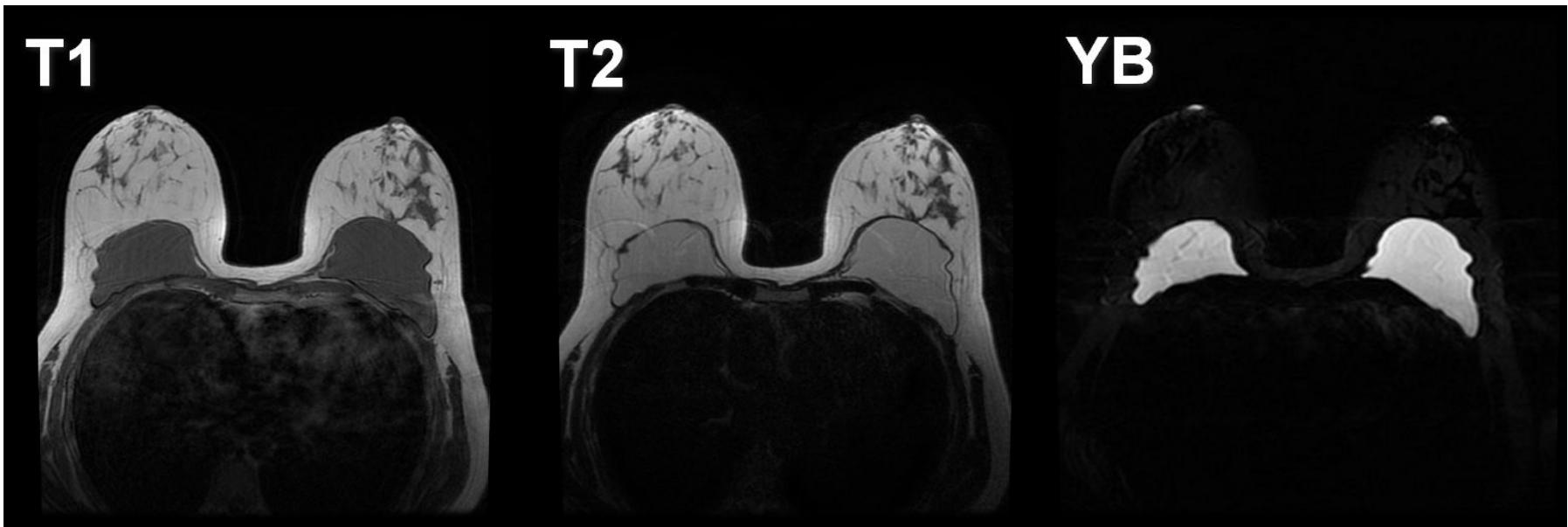
YB

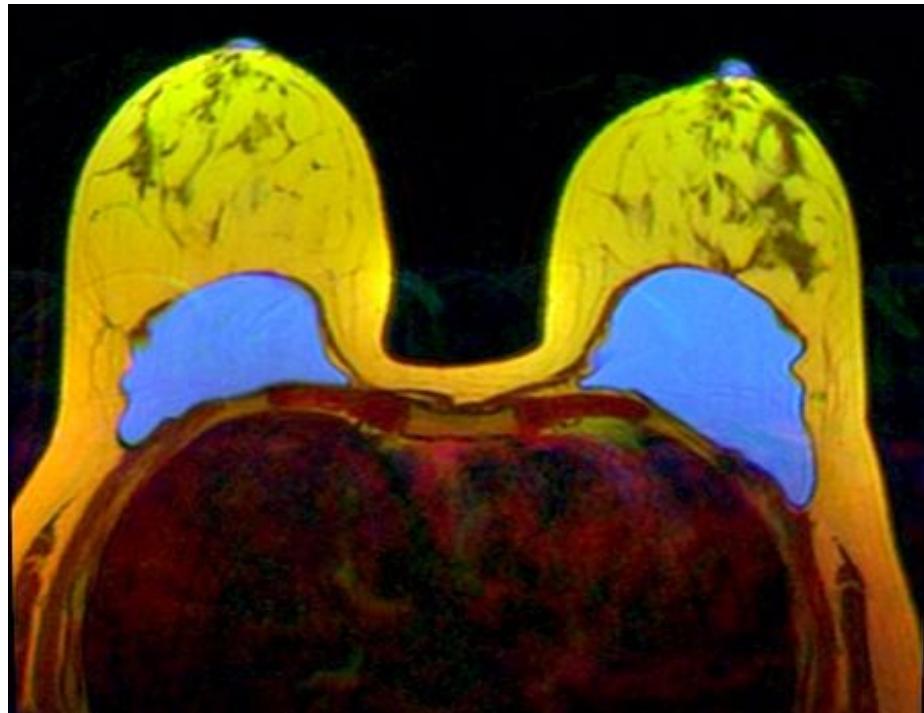
Orbita

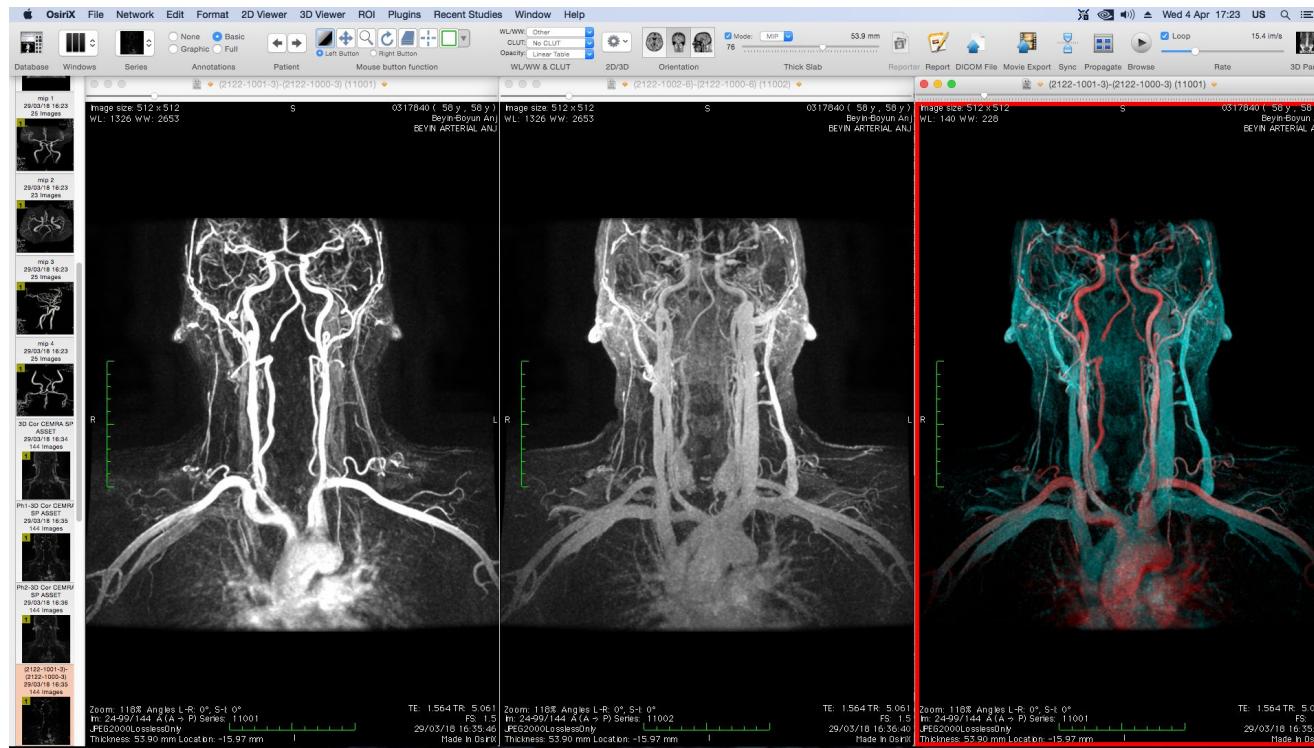
Memede implant

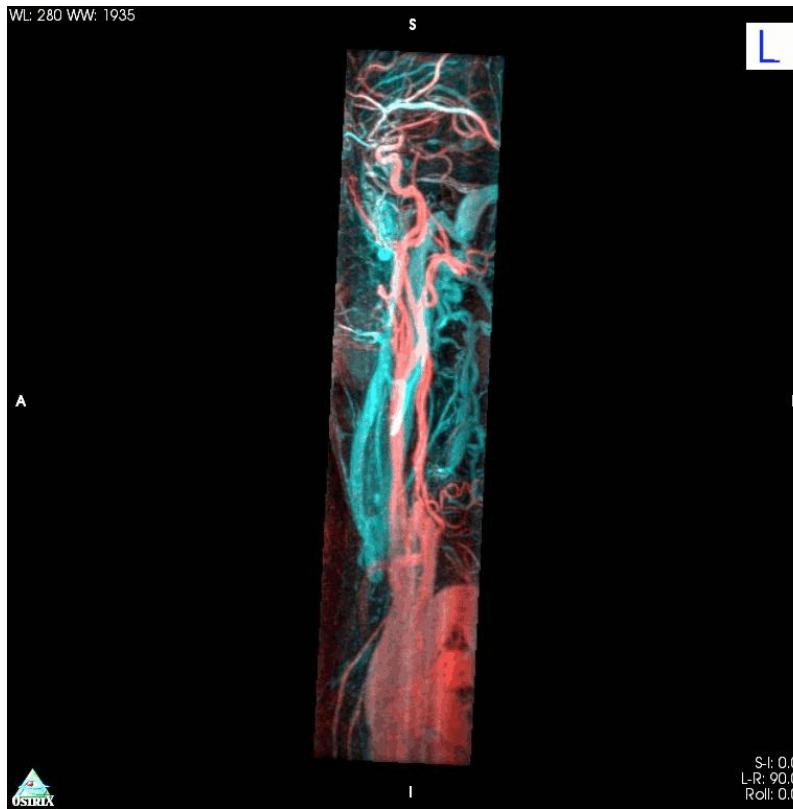
Memede implant

Renkli MRA

Renkli MRA

Yavaş yavaş duyuluyor... Nasıl hızlandırabiliriz?

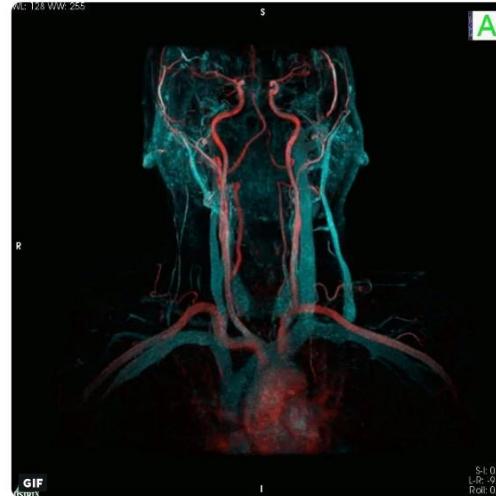

Takip et

How to create Color MRA series with #Osirix
#ColorMRI plugin (download pdf)
#Angiography #MIP github.com/dreampowder/Os ...

[Tweeti Çevir](#)

WL: 128 WW: 255

19:23 - 8 Nis 2018

9 Retweet 19 Beğeni

Renkli MRA, Splenik arter anevrizması

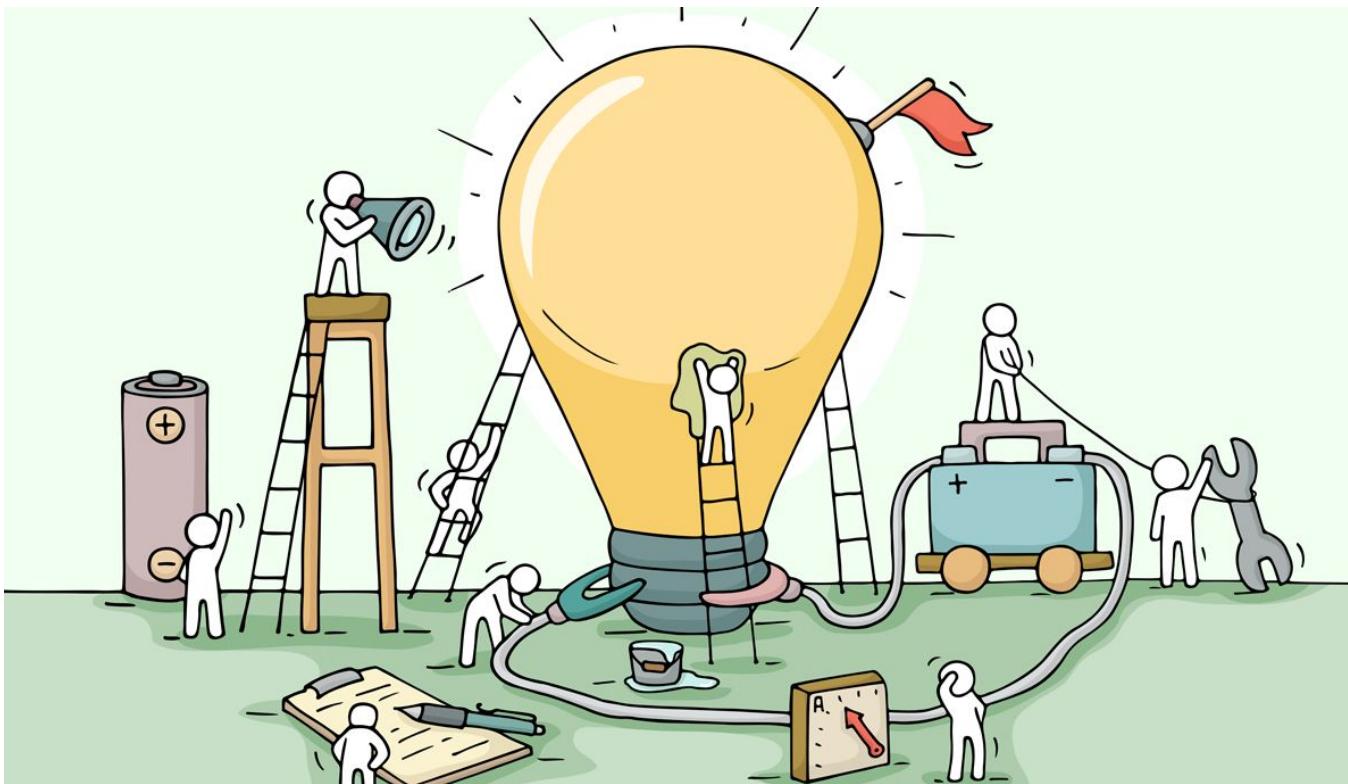
MR da gelişmelerin dönüm noktaları

Elektrik ile manyetizma arasındaki ilişkiyi kanıtladı	Ørsted (1820)
Elektrik ve manyetizma arasındaki temel denklemeler	Maxwell (1873)
Atom ve moleküllerin fiziği ve istatistiksel mekaniği	Maxwell (1860), Boltzmann (1872), Gibbs (1878)
Radyo dalgaları	Hertz (1887)
Süperiletkenlik	Kamerlingh Onnes (1911)
Rutherford Atom Modeli ya da Çekirdekli Atom Modeli	Rutherford (1911)
Kuantum kuramı	Bohr, Schrödinger ve diğerleri (1913–1926)
Pauli paramanyetizma	Pauli (1924)
Elektron spin hareketi	Uhlenbeck ve Goudsmit (1926)
Paramanyetik relaksasyon	Gorter (1936)
Nükleer manyetik rezonans deneysel gözleme	Rabi (1939)
Kati ve sıvılarda Nükleer manyetik rezonansın deneysel gözlenmesi	Bloch ve Purcell (bağımsız olarak, 1946)
Nükleer spin relaksasyon teorisi - T1 ve T2 'nin tanıtımı	Bloch (1946)
Nükleer manyetik rezonans da gevşeme mekanizmaları	Bloembergen, Pound ve Purcell (1948)
Spin echo	Hahn (1950)
High-field süper iletkenler. (High field-to-current ratio, Tesla/Amper)	Matthias, Kunzler ve diğerleri (1960)
Nükleer manyetik rezonansın Fourier dönüşümü	Ernst ve Anderson (1966)
X-ışınılı bilgisayarlı tomografi	Oldendorf (1961), Hounsfield (1973)
Tıbbi teşhis için tüm vücut NMR	Jackson (1968), Damadian (1972), Abe (1973)
Gradyan alanlarını kullanan manyetik rezonans görüntüleme (MRI)	Lauterbur (1973)
Seçici dilim uyarma	Mansfield (1974), Hoult (1977)
Gradyan alanlarını kullanan insan MRG	Aberdeen, Nottingham, EMI (1976–1979)
Alan'a odaklanan tüm vücut MRG	Damadian (1978)
Süper iletken tüm vücut mıknatıslarını kullanan yüksek alan (1,5 T) insan MRG	General Electric, Oxford Instruments (1981)
Multi Echo, multislice, spin eko, gradyan eko, spektroskopi, yüzey bobini ve diğer teknikler...	Birçok katılımcı (1980 – günümüz)

Renkli MR

Sonra mı?
Şimdi mi?

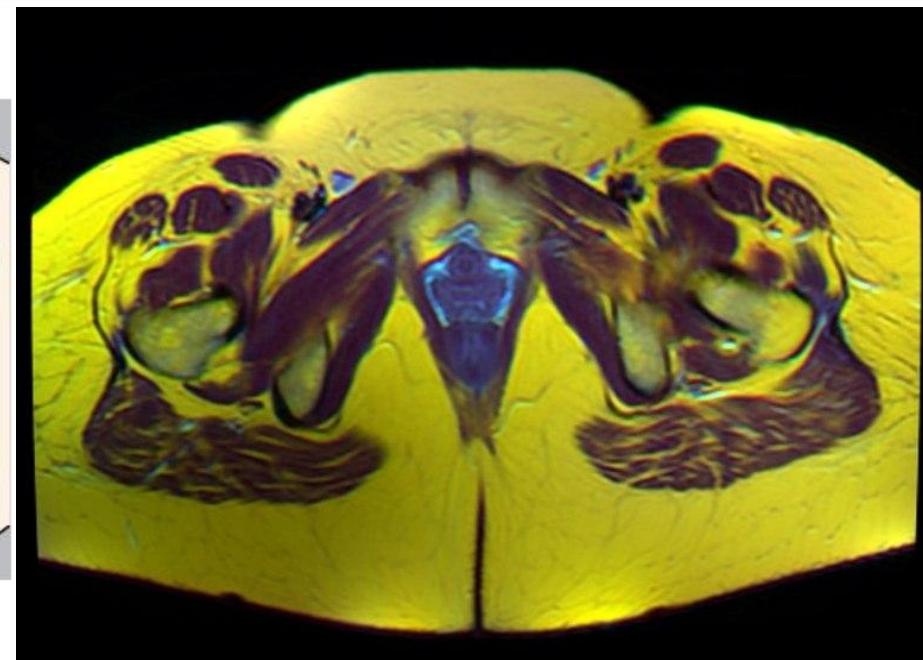
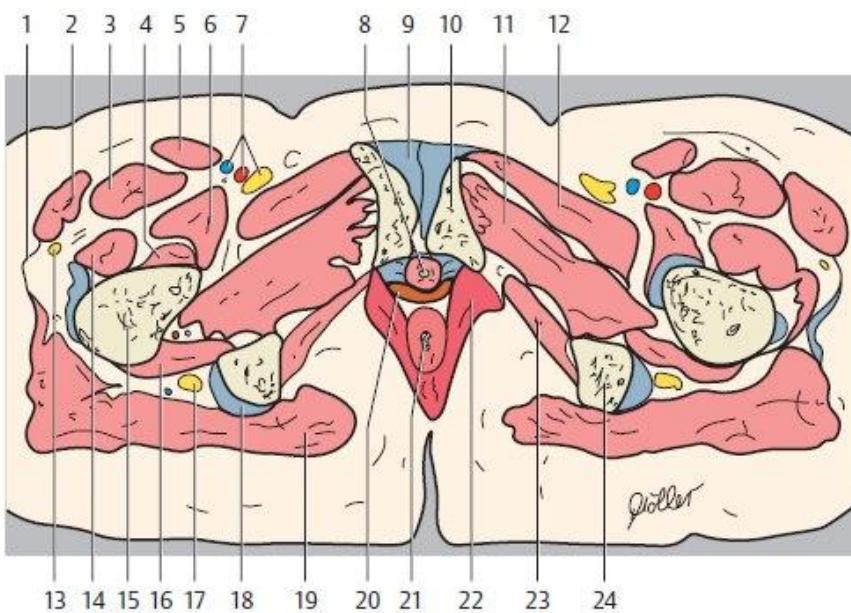
Aşılması gereken ne gibi engeller var?

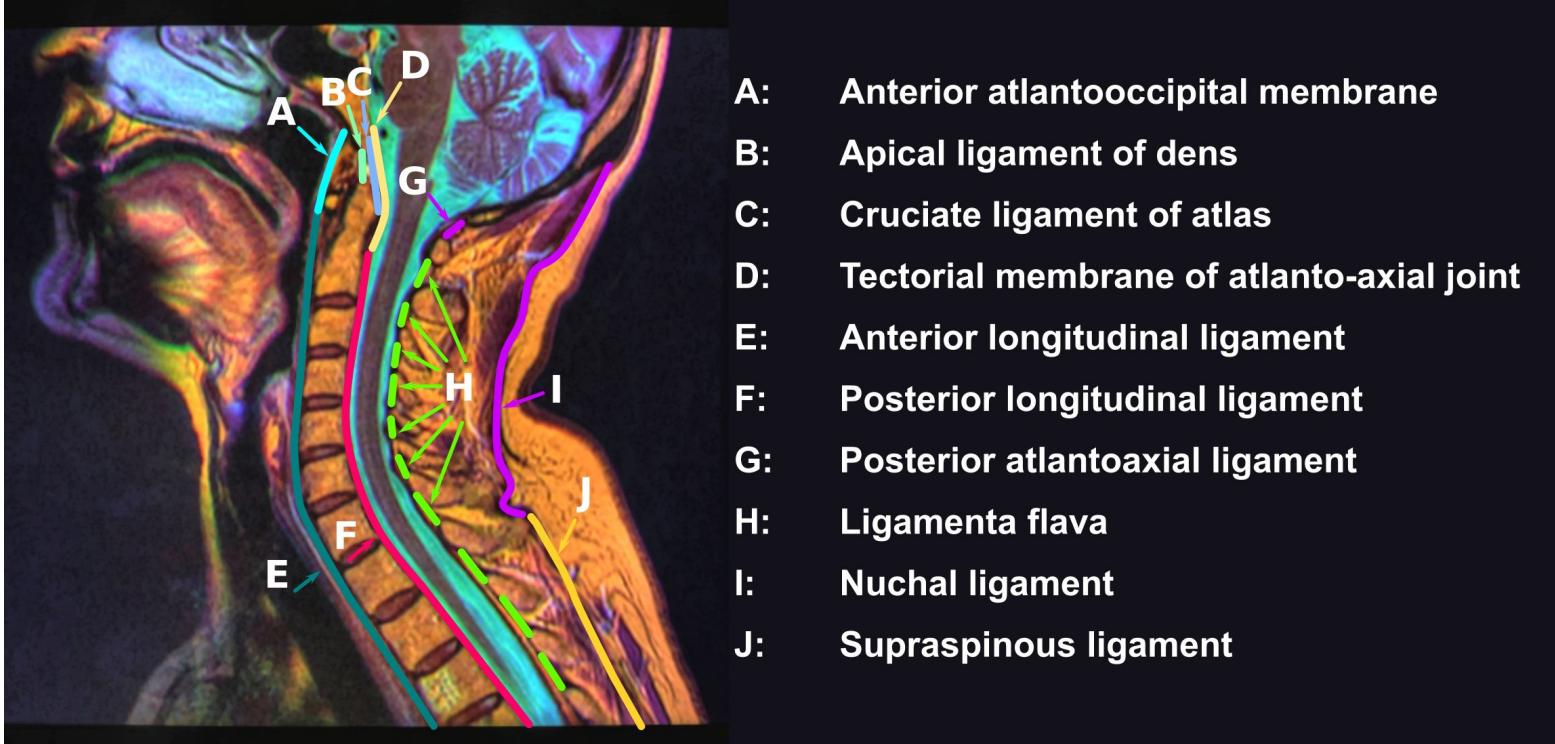
Sırada ne var?

Gelecek projeler

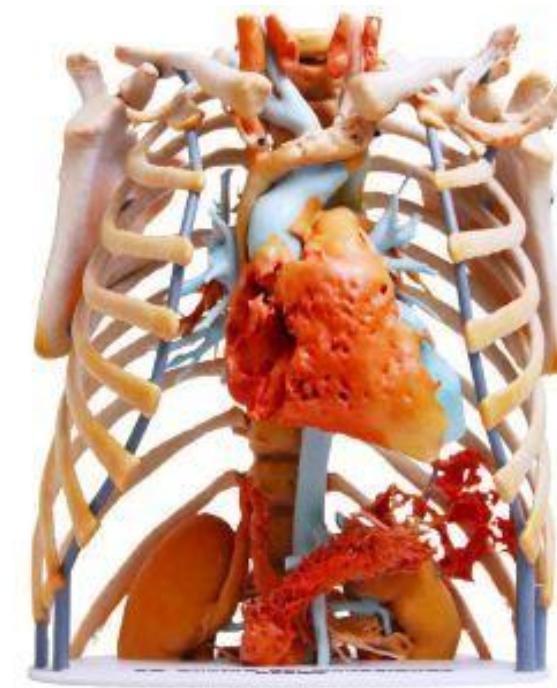
Renkli MR Anatomi Atlası

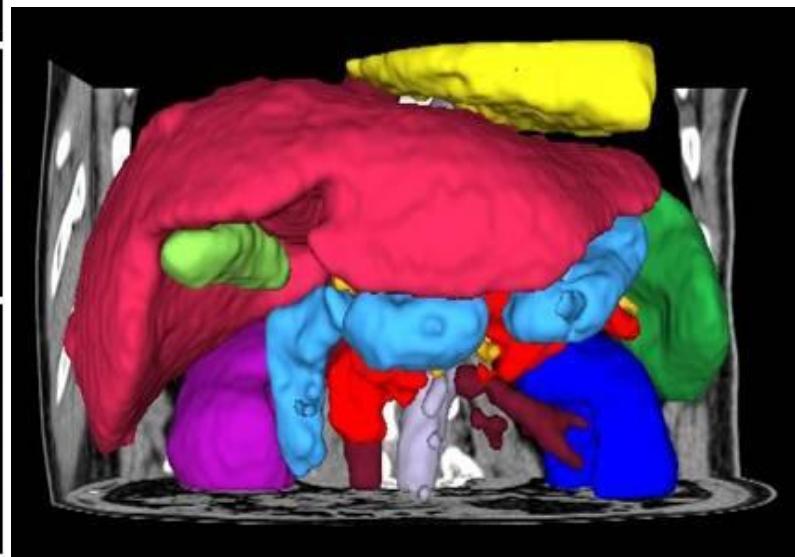
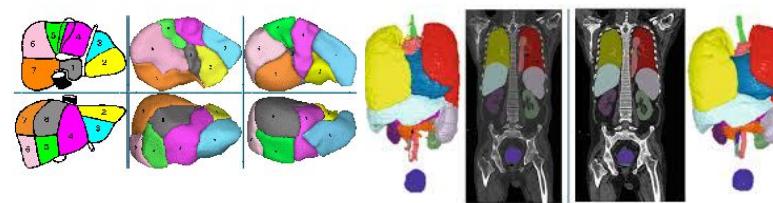
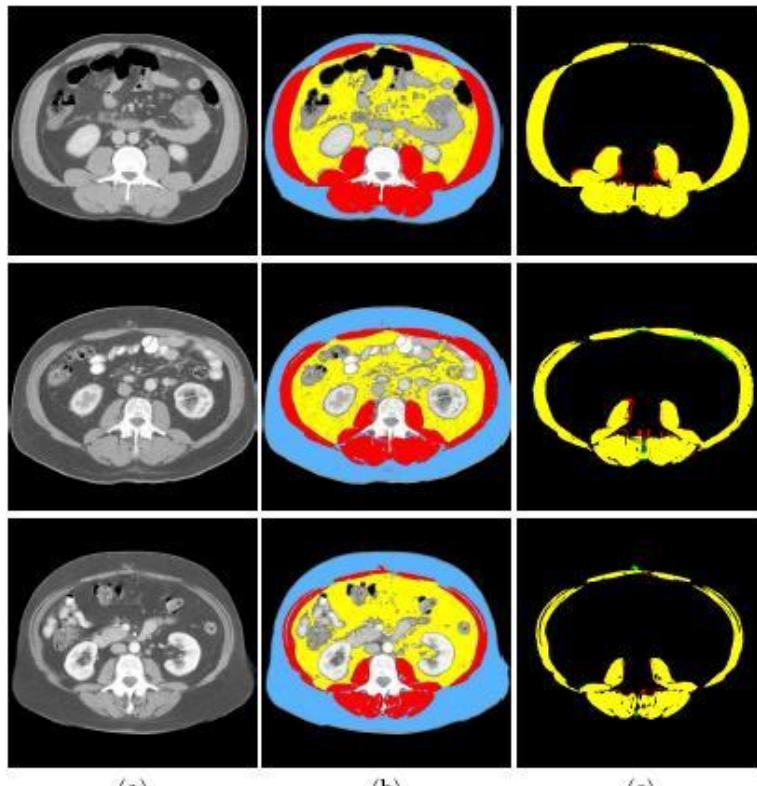
Renkli MR Anatomi Kartları

Renkli MR dan Renkli 3D baskılar

Renkli MR ile Segmentasyon ve Lokalizasyon

Renkli Evrişimsel Sinir Ağları

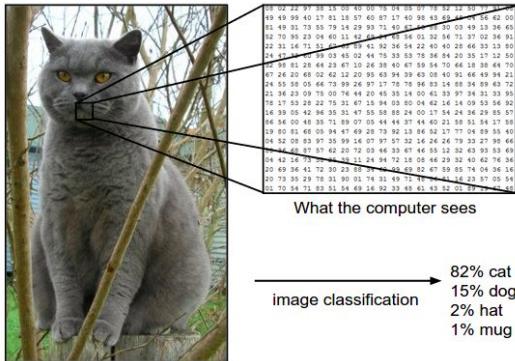
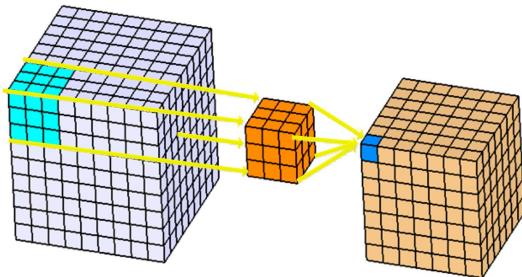
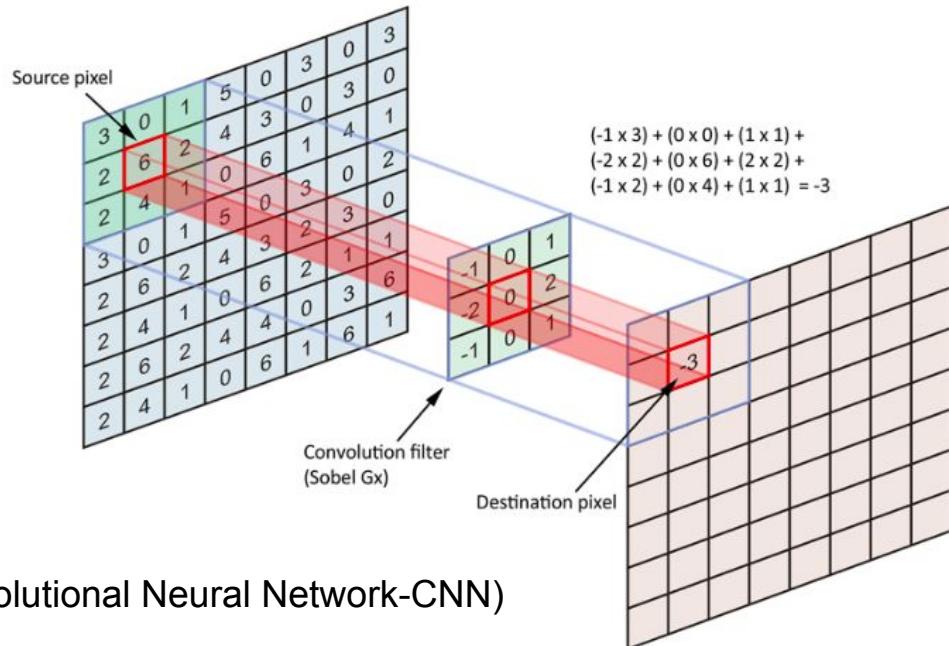

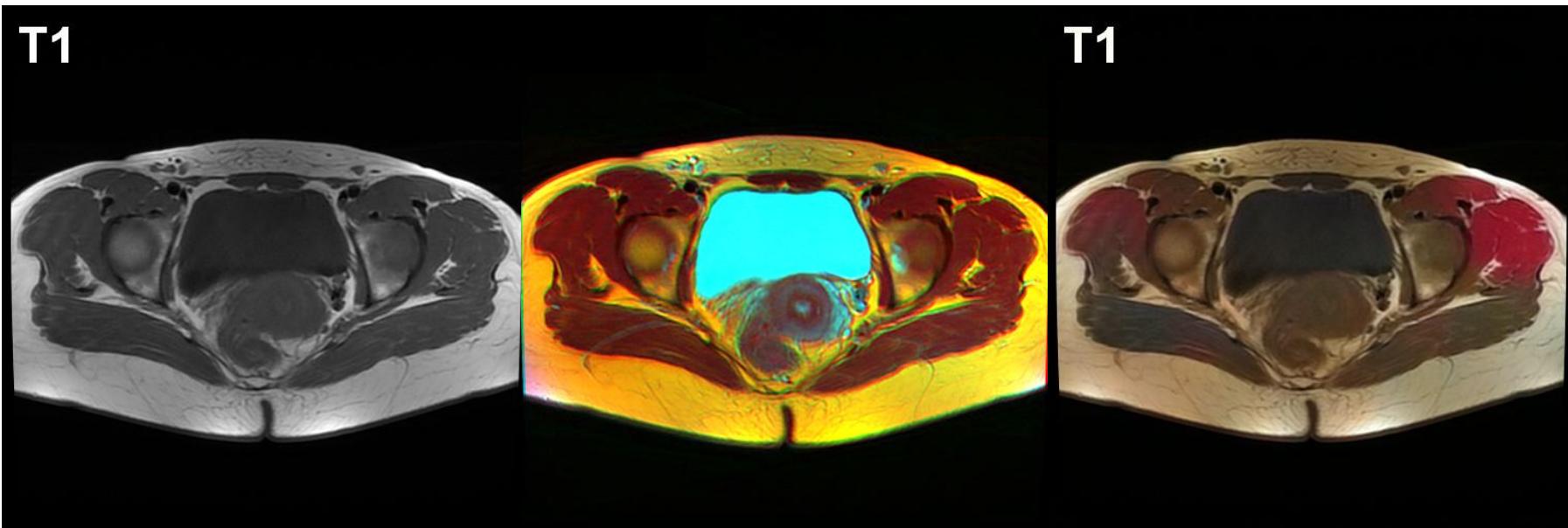
image classification → 82% cat
15% dog
2% hat
1% mug

(Convolutional Neural Network-CNN)

Renkli MR ile GAN eğitimi

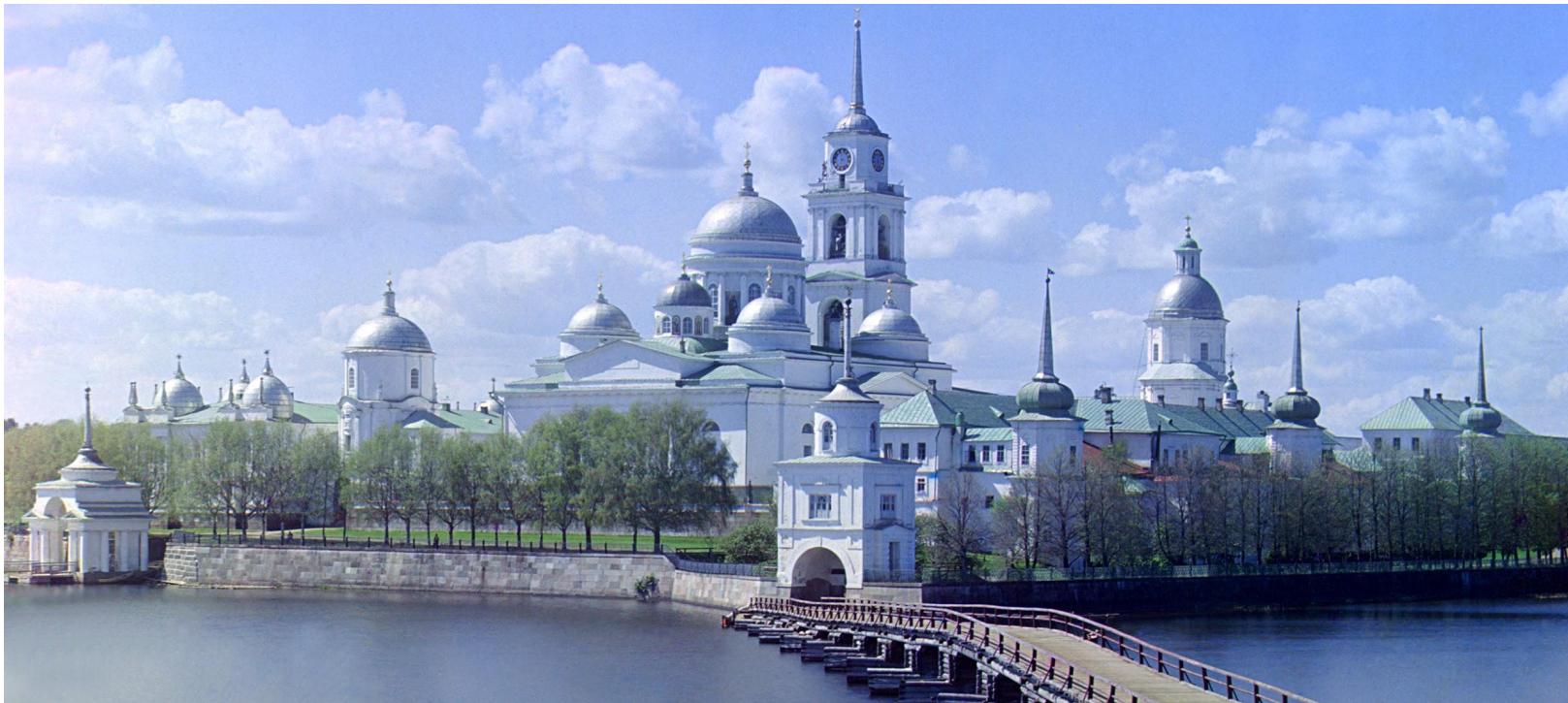

GAN: Generative Adversarial Networks

Referanslar

- W. E. Phillips, H. K. Brown, J. Bouza and R. E. Figueira, "Neuroradiologic MR Applications with Multiparametric Color Composite Display," *Magnetic Resonance Imaging*, Vol. 14, No. 1, 1996, pp. 59-72. doi:10.1016/0730-725X(95)02043-S
- H. K. Brown, T. R. Hazelton and M. L. Silbiger, "Generation of Color Composites for Enhanced Tissue Differentiation in Magnetic Resonance Imaging of the Brain," *American Journal of Anatomy*, Vol. 192, No. 1, 1991, pp. 23-34. doi:10.1002/aja.1001920104
- H. K. Brown, T. R. Hazelton, J. V. Fiorica, A. K. Parsons, L. P. Clarke and M. L. Silbiger, "Composite and Classified Color Display in MR Imaging of the Female Pelvis," *Magnetic Resonance Imaging*, Vol. 10, No. 1, 1992, pp. 143-154. doi:10.1016/0730-725X(92)90384-C
- M. G. Wells, P. F. Sharp and A. N. Law, "Principles and Appraisal of Combined Images in NMR," *Medical and Biological Engineering and Computing*, Vol. 27, No. 3, 1989, pp. 277-280. doi:10.1007/BF02441485
- K. L. Weiss, S. O. Stiving, E. E. Herderick, J. F. Cornhill and D. W. Chakeres, "Hybrid Color MR Imaging Display," *American Journal of Roentgenology*, Vol. 149, No. 4, 1987, pp. 825-829. DOI: 10.2214/ajr.149.4.825
- R. L. Kamman, G. P. Stomp and H. J. Berendsen, "Unified Multiple-Feature Color Display for MR Images," *Magnetic Resonance in Medicine*, Vol. 9, No. 2, 1989, pp. 53-55. doi.org/10.1002/mrm.1910090209
- H. K. Brown, T. R. Hazelton, A. K. Parsons, J. V. Fiorica, C. G. Berman and M. L. Silbiger, "PC-Based Multi-parameter Full-Color Display for Tissue Segmentation in MRI of Adnexal Masses," *Journal of Computer Assisted Tomography*, Vol. 17, No. 6, 1993, pp. 993-1005. doi:10.1097/00004728-199311000-0003

Teşekkürler

Nil Manastırı, 1910, Gorskii

<http://bit.ly/NevitRMR>